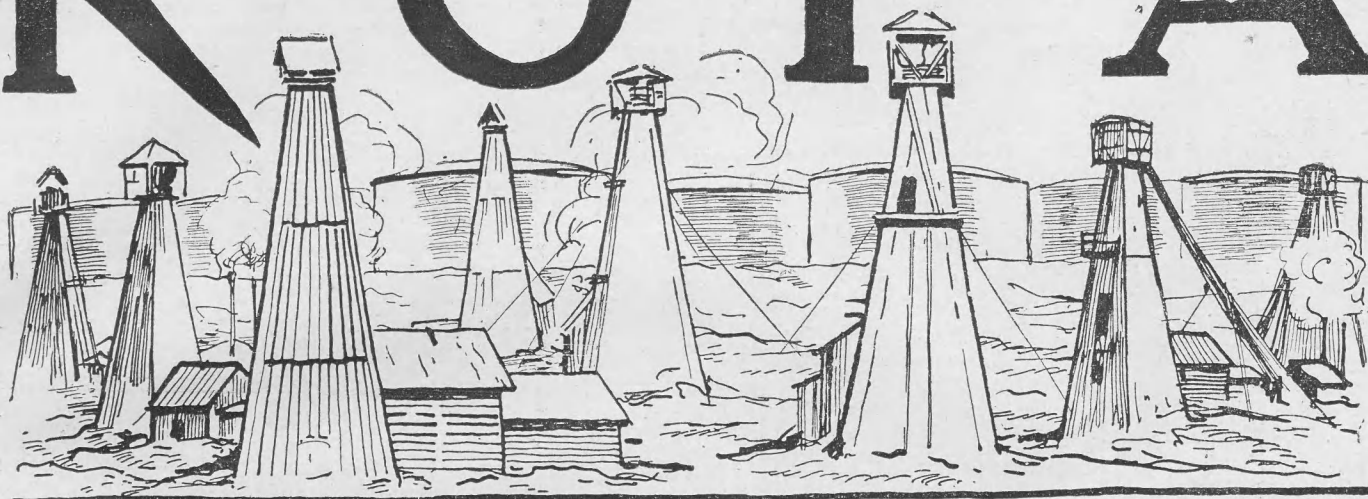

ROPA

Nr. 23. Tom V. 15. Grudnia 1913. — Borysław — 15. Dezember 1913. V. Band. Rok III.

SPRAWY ZWIĄZKU.

Protokół posiedzenia Wydziału Z. T. W.
z dnia 20. listopada 1913.

Porządek dzienny:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatnich dwu posiedzeń.
- 2) Sprawozdanie komisji redakcyjnej.
- 3) Wpływy.
- 4) Wnioski i interpelacje.

Obecni: Zastępca prezesa kol. Słotwiński, Bittmar, Cieśliski, Chabowski, Moskał, Ringel, Skibiński, Świętnicki; a z poza Wydziału: kol. Hubicki Ludwik, Gorecki, Kamiński, i Lewicki Roman.

Usprawiedliwili nieobecność Prezes kol. Lewiecki i Dunka de Sajo.

Po przyjęciu do wiadomości protokołów z ostatnich posiedzeń, desygnowano na wniosek komisji redakcyjnej p. Oskara Loewen-

herza na redaktora „Wykazów Diennej Produkcji Ropy“ a p. Drowi Barthowi oddano naczelną redakcję naszego czasopisma. Następnie uchwalono wysłać telegram do „Czytelnii Polskiej Akademików górniczych w Przybramie“ z powodu uroczystości „skoku przez skórę“. Po załatwieniu jeszcze wniosku kol. Bittmara tyczącego prowizji inseratowych zamknięto posiedzenie o godz. 9:30 m.

Do Panów P. T. Kolegów.

Chcąc ułatwić P. T. Kolegom płacenie wkładek, wysłał Wydział stosownie do zapowiedzi w poprzednim numerze ogłoszonej zalegającym Pp. Kolegom „zlecenie pocztowe“.

Większość kolegów postępek Wydziału uznała i zlecenie pokryła, niestety niektórzy Koledzy „zlecenia“ przyjąć się wzbraniali. Ci Pp. Koledzy zechcą więc donieść, w jaki sposób życzą sobie sprawę tę uregulować. Szczęść Boże!

Wydział Z. T. W.

WIT SULIMIRSKI.

O rozwoju kopalnictwa naftowego w Galicyi.

Dokończenie.

Nafciarz goniący ostatkami, chodzący wczoraj jeszcze zgarbiony pod ciężarem długów, dziś nagle, gdy tryska ropa, staje się śmiałym, sprężystym, zdobywcą.

W nafciarstwie wiele spraw układa się całkiem na opak. Poprzednio zaznaczyłem, że początkowo kopano szyby, później prymitywnie wiercono; to też przedsiębiorca naftowy, gdy miał parę tysięcy kapitału, mógł się porywać na założenie własnej kopalni i wiedział, że jak ropy dostanie, to będzie miał na nią zbyt zapewniony i że za ropę otrzyma 20 czy 15 złr. za mctn. Z biegiem lat zwiększały się głębokości szybów, zwiększały się koszty założenia kopalni i koszty wiercenia. Przyszedł rząd, zaczął normować przepisy policyjno-górnice, technika głębokiego wiercenia znowu swoje wymagania stawiać poczęła i tak z własnej inicjatywy i pod grozą w postaci komisarza górniczego, z „trójnogów“ i „zakrysty“ opalanych i oświetlanych wolnem ogniskiem, buduje się teraz wieże z zabudowaniami a la pancerniki i „dreadnoughty“ z maszyneryą wspianą, solidną, precyzyjną, ogrzewane kaloryferami, oświetlone elektrycznie.

Do tego, jak od 7 lat, w Borysławiu i Tustanowicach ropę wydobywać trzeba wielkim nakładem kosztów siły i pracy. Do wydobywania ropy używa się bowiem t. zw. „karpla“, t. j. maszyny o sile 100 do 150 sił konskich, która na przeszło kilometrowej linie ciągnie tłoka i tłokiem tym wydobywa z szybu ropę; czynność ta zwie się „tłokowaniem“.

Dzięki tłokowaniu istnieje dziś ten wielki przemysł borysławsko-tustanowicki, gdy bowiem gazy w tem zagłębiu naftowem zmniejszyły się, przestały szyby wyrzucać ropę same, a z powodu wielkiej zawartości parafiny i wielkich głębokości szybów, szyby tamtejsze nie dały się pompować, potrzeba stworzyła nowy wynalazek rodzimy.

Za to cena ropy, jak wyżej wspomniałem, równomiernie ze wzrostem kosztów wiercenia, gwałtownie spadała, tak, że w roku 1908 stała się ropa prawie bezwartościową.

Rok ten, dla historii nafciarstwa może najważniejszy, w tym bowiem roku przemysł, doszedłszy do największego rozkwitu, do największej produkcji ropnej, do pełnego rozwoju techniki wiertniczej, zgotował nafciarstwu, a tem samem i bogactwu krajowemu, milionowe straty.

W roku tym znamienym, nastąpił wreszcie przełom i zupełna przemiana. W tym to bowiem roku, wyłącznie dzięki Polakom, powstaje silna organizacja producentów pod mianem „Krajowego Związku producentów ropy“. Jak bowiem w pierwszych zaczątkach przemysłu, kopalnictwo rozwijało się równomiernie z destylacją i rafinowaniem nafty, a obydwie gałęzie przemysłu, znajdowały się w jednym ręku, tak z biegiem lat, kopalń powstawało w kraju coraz więcej, lecz równocześnie „gros“ przemysłu rafineryjnego, przenosić się zaczęło poza Galicyę do Czech, Austrii, Węgier i t. d.

VITUS v. SULIMIRSKI.

Die Entwicklung des Naphta-Grubenwesens in Galizien.

Schluss.

Der arme Naphtamann, der noch gestern sich vor Schuldenlast beugte, wird sobald ihm das Glück hold wird und er das Rohöl erbohrt, zum kühnen tatkräftigen Sieger.

In dem Naphtawesen erscheint die Welt ganz verkehrt. Wie vorhin angedeutet hat man vorerst die Schächte gegraben, dann primitiv gebohrt, so konnte früher ein Naphtamann schon mit paar tausend Gulden, die eigene Grube gründen, wobei er auch sicher wusste, dass, sobald er das Oel erbohrt, er sicher dafür Abnehmer finden wird, die ihm dafür 10—15 Fl. für Meter zahlen werden. Mit der Zeit wurde die Tiefe der Schächte immer grösser, und sowohl das Gründungskapital als auch das zum Bohren nötige Kapital grösser sein musste. Dann kam die Regierung, die die bergpolizeiliche Vorschriften erliess; die Technik der Tiefbohrung kam auch mit ihren Forderungen; so kam es, dass mit der Zeit anstatt der, durch das freie Herd beheizte und beleuchtete Triangel „Sakristeien“, die Türme gebaut werden und die Baulichkeiten, beinahe wie die Panzerschiffe u. Dreadnoughten gebaut werden mit prächtiger, solider Präzisionsbau, beheizt mit den Kaloriferen und beleuchtet elektrisch.

Ausserdem muss man schon seit 7 Jahren das Rohöl mit dem Aufwande von viel Geld, Kraft und Arbeit auf die Oberfläche bringen. Zum Pumpen nämlich des Oels muss man den sogenannten „Haspel“ brauchen, eine Maschine von 100—150 Pferdestärke, die auf einer oft über einen Kilometer langen Leine den Kolben zieht und bringt dadurch das Rohöl herauf. Dieses Verfahren nennt man „Kolben“.

Dank des Kolbens existiert heute das grosse Boryslaw-Tustanowicer Gewerbe, da sobald die Expansivkraft der Gase sich verringerte und infolgedessen das Oel nicht herausgeschleudert werden konnte, sobald die grosse Menge des Rohöls und des Paraffins sich nicht mehr pumpen liess, musste die Not eine neue eigene Erfindung schaffen.

Im Gegenteil dazu aber, wie schon oben erwähnt, sank der Rohölpreis so gewaltig, dass er im Jahre 1908 beinahe das Null erreichte.

Dieses Jahr, in der Geschichte des Naphtawesens vielleicht das wichtigste, weil in ihm das Naphtawesen die höchste Blüte, die grösste Produktion, die höchste Entwicklung der Bohrtechnik erreichte, brachte der Naphtaindustrie und zumal dem Landes-Reichtum, in Millionen gehende Verluste.

In diesem folgeschweren Jahre, kam die Krise und die vollständige Umwandlung. In diesem eben Jahre gerade, dank den Polen, entsteht eine starke Organisation der Produzenten unter dem Namen „Landesverband der Rohölproduzenten“. Denn so wie in Anfängen des Naphtagewerbes, die Entwicklung des Grubenwesens mit der Destillation und Raffinerien Hand in Hand ging und gewöhnlich in gleichen Händen sich befand, so entstanden im Laufe der Jahre, immer mehr Gruben, das Gros aber des Destillationsgewerbes nach dem Auslande sich richtete, nach Böhmen, Oesterreich, Ungarn u. s. w.

Zachęcenie świetnymi rezultatami Szczepanowskiego, biorą się do kopalnictwa naftowego już nie tylko Polacy, lecz także wielu przedsiębiorców zagranicznych, powstaje także wiele spółek krajowych, lecz są to już spółki raczej dorywcze, luźnie zespolone, bez ścisłych znamion spółek przemysłowych.

Szczepanowski rozumiejąc dobrze całokształt przemysłu, buduje rafinerię w Peczenizynie obok Kołomyi. Prócz tej i poprzednio wymienionych dwóch polskich rafinerii nafty, powstają jeszcze rafinerie polskie w zachodniej Galicyi, hr. Skrzyńskiego w Libuszy, Fibicha i Stawiarskiego, Straszewskiej, w końcu hr. Potockiego w Trzebini. Prócz tych, mnożą się małe rafinerie żydowskie w Galicyi, lecz te, przeważnie o bardzo prymitywnem urządzeniu, nie mogą odegrać roli decydującej.

To też w miarę zwiększania się produkcji ropy, a braku stosownej organizacyi, mając zbyt mało rafinerii nafty, związanych z produkcją, zaczyna przemysł naftowy wpadać w coraz większą zależność od kapitałów zagranicznych.

Rząd z początku nie mając ustawy dla tego płynnego minerału, nie wie, jak się doń zastosować.

Że jednak miał jako ministra finansów Polaka, mądrego pana, śp. Dunajewskiego, zapragnął tenże, uzdrowić naftą ówczesne suchotnicze finanse austriackie. Nie bacząc więc na rozwój rodzimego przemysłu, w imię państwowości, nałożył Dunajewski niebywały podatek konsumpcyjny, mianowicie koron 13 za 100 kg. rafinowanej nafty. Państwu pomógł ogromnie, gdyż ciągnie ono z tego podatku miliony nowe dochody, dla przemysłu tego jednak, mało brakowało, a stałby się ten minister-rodak, karawanierem. Od zguby uchroniła nas jedynie ogromna żywotność przemysłu.

Do tego, równocześnie silniej rozwijający się przemysł kaukaski, szle taną drogą wodną ropę do Tryestu, gdzie powstaje ogromna rafineria. Cena naszej ropy spada. Szczepanowski, podówczas poseł do parlamentu, porusza wszystkie sprężyny i dzięki niemu, nakłada cło na ropę. Wkrótce jednak, zamiast ropy, szle Kaukaz t. zw. falsyfikat t. j. zabarwioną ropę, a w Tryeście tanim kosztem odbarwia rafineria ten falsyfikat, to też znowu odbija się manipulacja ta zgubnie na cenach ropy w Galicyi.

Nowe więc starania, nowe trudy i walki w parlamencie, które w końcu uwieńczone zostają zbawienną uchwałą rozszerzenia cła, także i na falsyfikat.

Równocześnie wzrasta jednak produkcja ropy w Galicyi, miara na garncie ustąpiła mierzeniu ropy na baryłki, lecz i tego wymiaru zaniechano w Schodnicy i wprowadzono mierzenie produkcji na tony i cysterny, czyli wagony.

Brak dostateczny zbiorników na magazynowanie ropy, brak kapitałów większych, brak konsolidacyi i oparcia się na własnych rafineriach, stwarza przy każdym pojawieniu się szybu większego, nadprodukcję i spadek cen.

Ceny ropy podlegają nadmiernym fluktuacyom. To też polski przemysł ropny, który twórcom dawał stale ogromne dochody, i chociaż na małą skalę, złączony ściśle z przemysłem rafineryjnym, zasługiwał w pełni na miano przemysłu, z chwilą gdy zaczął stwarzać małe spółki, na małych parcelach, których celem było jedynie szybkie dowiercenie się ropy i szybkie wzbogacenie, zatracca cechy solidnego przemysłu, i doprowadza do tego, że postronni zwać go poczynają „loteryą“.

Dem glänzenden Beispiele des Szczepanowski folgend, beteiligen sich in dem Grubenwesen nicht nur Polen, sondern auch viele Ausländer, gleichzeitig entstehen viele Landes-Konsortien, das sind aber meistens Ephemeriden-Konsortien ohne die exakten Merkmale der Gewerbe-Vereine.

Szczepanowski, der das Naphtagewerbe wie wenig andere verstand, baut die Raffinerie in Peczenizyn bei Kolomea. Ausser den schon obgenannten, entstehen in Westgalizien die Raffinerien in Libusza vom Gr. Skrzyński, in Chorkówka von Fibich und Stawiarski, die Naphta-Raffinerie von Fr. Straszewska und endlich des Gr. Potocki in Trzebinia. Es entstehen noch einige primitiv eingerichtete kleine Raffinerien, die aber nicht in die Wagschale fallen.

Mit der zunehmenden Produktion des Rohöls beim Mangel der Raffinerien und Fehlen jeglicher Organisation wird das Naphta-Gewerbe immer mehr und mehr von den fremden Kapitalien abhängig.

Die Regierung weiss sich damit nicht zu helfen umsomehr sie keine entsprechenden Gesetze handhaben kann.

In dieser Zeit war gerade ein Pole Dunajewski Finanzminister, der war jedoch weniger um das Land, als um die Staatfinanzen besorgt und belegte das siechende Naphtagewerbe mit einer Konsumsteuer von 13 Kr. per 100 Kg. Wenn nicht die grosse Lebenskraft dieses Gewerbe gerettet hätte, wäre der Landsmann-Minister der Gräber der galizischen Naphtaindustrie und das Unterdiarmegreifen der österreichischen Finanzen, wäre für das galizische einzige Gewerbe eine Bestattung erster Klasse.

Wenn wir bedenken, dass in der gleichen Zeit auf billigem Wasserwege Kaukasus sein Rohöl nach Triest, wo eine grosse Raffinerie entsteht exportiert, kann uns nicht Wunder nehmen, dass der Preis des galizischen Oels rapid sinkt. Szczepanowski, damals Reichsratsabgeordneter setzt alle Hebel in Bewegung und erreicht ein Einfuhrzoll auf das Rohöl. Aber die Russen wissen sich zu helfen und führen das gefärbte Oel nach Triest, wo es billig entfärbt wird. Das verursacht wiederum das Sinken des galizischen Rohölpreises.

Es folgen neue Vorstellungen im Parlamente, neue Kämpfe, die endlich die Erweiterung der Zollbestimmungen in der Hinsicht erreichen, dass auch das gefärbte Oel verzollt werden muss.

Gleichzeitig wächst aber die Naphtaproduktion, so dass man nicht mehr garnetzweise das Oel verkauft, sondern fassweise ja sogar tonnen- und zisternenweise.

Dabei, da es an genügenden Reservoirien mangelt, da es an Geld und Konsolidation mangelt, und da man zu wenig eigene leistungsfähige Raffinerien hat, sinkt der Preis des Rohöls beim Erbohren jedes grösseren Schachtes, da sofort eine Hyperproduktion sich fühlbar macht.

Die Rohölpreise unterliegen übermässigen Schwankungen.

Dadurch wird die polnische Naphtaindustrie, die, wenn ihre Entwicklung auch polnische Raffinerien ins Leben gerufen hätte u. weiter ihre Solidität behalten könnte, zu einer Art Lotterie, was sie bei den Fremden diskreditiert.

Jedes Preissinken wird durch die auswärtigen Kapitalien ausgenützt, die Polen werden langsam verdrängt oder aber als Beamten bei kapitalkräftigen fremden Unternehmungen angestellt.

Każde niepowodzenie, każdą zniżkę cen ropy, wykorzystywać zaczyna silny kapitał austriacki i zagraniczny, wykupuje kopalnie krajowe i zaczyna w tym przemyśle odgrywać coraz większą rolę. Polacy zaś, twórcy tego przemysłu, schodzić zaczynają na plan drugi, zostają urzędnikami, w obcych, większych firmach, lub ustępują.

Przemysł ropy i rafineryjny naftowy: tak ściśle ze sobą związany, dzieli się na dwa wrogie obozy, których walka odbija się zgubnie nie tylko na jednostkach, lecz także na całokształcie przemysłu, i często zagraża i wprost rujnuje bogactwo krajowe.

Spółeczeństwo naftowe otrząsa się kilkakrotnie, rozbieżne zapatrywania, konglomerat interesentów, przy wpływach Szczepanowskiego, mając nadmiar ropy, a przy nim spadek cen, spowodowany wybuchami w Schodnicy, łączy się we wspólną organizację. Tak powstaje pierwszy związek producentów, jako towarzystwo wspólnej sprzedaży ropy, pod mianem „Ropa“ w roku 1895.

Instytucja ta jednak nie trwa długo, zbyt bowiem mało było jeszcze wyrobienia ekonomicznego zbyt wiele niesforsnego i niejednolitego elementu, a za mało ludzi silnych, wyrobionych, którzy potrafiliby tak brudną instytucją kierować. Zresztą, gdy tylko cena ropy zaczęła się podnosić, zaraz powstało twierdzenie, że zespolenie jest zbyteczne.

W kilka lat później przychodzi Borysław, to dotychczasowe zagłębie woskowe, zwane „piekłem galicyjskim“. Ten Borysław, który przemienił przemysł nasz do niepoznania, który sławę Galicyi jako kraju ropnego, rozniósł po całym świecie, Borysław, który dał bogactwa krajowcom, który potrafił naszych Mazurów zaprowadzić pod czerwony sztandar, zaimponować światu ogromnymi pożarami, największym i najostrzejszym strejkiem w Galicyi, największymi wybuchami ropy w Europie, najgłębszymi szybami naftowymi, a najmniejszymi terenami kopalnianymi.

Z powstaniem Borysławia, jako kompleksu kopalń nafty, mimo że Polacy odgrywają jeszcze znaczną rolę jako producenci, przecież już w początkach tutejszego kopalnictwa, element polski przestaje tak władać przemysłem, jak władał przez pierwsze dziesiątki lat.

Już bowiem od czasu rozkwitu Schodnicy, wchodzą austriacy i wiedeńscy rafinerzy do kopalnictwa naftowego, organizują lub kupują większe kopalnie, by mieć własną ropę dla swoich rafinerii, a tem samem zyskać jeszcze więcej na sile, w walce konkurencyjnej z tak zwanymi „czystymi“ producentami ropy.

Gdy więc Borysław zaczyna produkować ogromne ilości ropy, a cena tejże gwałtownie spadać, łączą się ponownie producenci i zakładają wspólne towarzystwo magazynowania i sprzedaży ropy, pod egidą austriackiego Zakładu kredytowego, a pod firmą „Petrolea“.

Mimo jednak oparcia się o silny kapitał, „Petrolea“ upada; powstaje wkrótce druga „Petrolea“, by prędko losy pierwszej podzielić. Zbyt bowiem wiele niesforsnego elementu weszło w grono producentów, zbyt wielu ludzi, o widnokregu kramarzy.

Zaczyna się dziać coraz gorzej, narzekania, niesnaski, procesy, rozstrój ogólny, a ropa tymczasem ten cenny produkt, wydobywany z tak wielkich głębin, przelewa się do potoków, psuje pola chłopskie, gdzieś aż po Stryja.

Nafciarze kołatają do rządu, do kraju, proponują różne sanacje. Pierwszy kraj, to jest Sejm ga-

Die Naphta- und Raffinerie-Industrie, anstatt Hand in Hand zu gehen, tritt sich feindlich gegenüber und dieser Kampf richtet nicht nur Individuen zu Grunde, sondern schädigt die ganze Naphtaindustrie und verschlingt Unsummen des Landesvermögens.

Das ernüchtert die Mitbeteiligten lindert die Gegensätze, ebnet die Anschauungen und da nach den Schodnicaer Ausbrüchen der Preis wieder gewaltig sinkt, verbinden sich die Produzenten, durch den Szczepanowski dazu bewogen, in den Verein, der das Rohöl nur gemeinsam verkauft und den Namen „Ropa“ (das Rohöl) führt.

Diese Association war aber leider nicht von langer Dauer, da erstens die Mitglieder nicht das Verständnis für die ökonomische Bedeutung derselben hatten und es fehlte an tatkräftigen im allgemeinen Ansehen stehenden Leuten, die die verschiedenen gearteten, ungeschulten Elemente im Zaume halten könnten, umsomehr, dass der Rohölpreis inzwischen gestiegen ist und die Association vielen unzweckmässig und unnötig erschien.

Etliche Jahre später kommt Borysław an die Reihe, wo bis nun nur noch Erdwachs gegraben wurde u. das allgemein „galizische Hölle“ genannt war.

Dieses Borysław, welches unsere Naphtaindustrie gründlich umänderte, welches den Ruhm unseres Landes, als Rohöl liefernd, in der ganzen Welt verbreitete, das viele Einwohner reich machte, das unsere Mazuren unter die rote Fahne brachte und die ganze Welt durch die grössten Oelausbrüche, grössten Feuersbrünste u. durch die grössten schärfsten Strike in Erstaunen setzte, wo die Schächte die tiefsten und die Grubenterrains die kleinsten sind.

Mit Entstehung der Boryslawer Naphtagruben, geht das polnische Element als produzierend zurück, und obwohl die Polen noch in diesem Gewerbe eine ansehnliche Rolle spielen, beherrschen sie es nicht mehr so ausschliesslich wie zuvor.

Ja schon seit der Entwicklung des Schodnicaer Grubenwesens beteiligen sich die österreichischen Raffineriebesitzer an unserer Industrie, rufen zum Leben oder kaufen grössere Gruben an, um das eigene Oel zu haben, und dadurch zum Kampfe mit den Produzenten, die keine Raffinerien besitzen besser ausgerüstet zu sein.

Als Borysław bei weitem mehr wie zuvor Schodnica, Rohöl liefert und sein Preis gewaltig sinkt verbinden sich die Produzenten wieder und gründen den Verein zum Magazinieren und Verkaufen des Rohöls, unter der Führung der österreichischen Kreditanstalt, welcher den Namen „Petrolea“ führt.

Trotzdem aber, dass sich die „Petrolea“ an das grosse Kapital anlehnte, falierte sie, und das gleiche Schicksal, war auch ihrer Nachfolgerin der zweiten „Petrolea“ beschieden. Es gab leider unter den Produzenten viele ungeschulte Elemente mit der beschränkten Gnsichtskreise des Krämer.

Für die Naphtaindustrie kommen immer schlimmere Zeiten, allgemein fängt man an zu schimpfen, man streitet, es herrscht eine allgemeine Missstimmung in der Naphtawelt, das Rohöl inzwischen, das man wegen Mangel an Reservoirs nirgends unterbringen kann, überschüttet und verdirbt die Felder und fliesst in Bächen,

Die Naphtaleute verlangen sowohl vom Lande, als auch von der Regierung rasche Hilfe. Der Landtag hat zwar schon im Jahre 1903 den Bau der Reservoirs die 10.000 Kesselwagen fassen sollten, beschlossen, aber der Beschluss ging mit Schneenschritt in Erfüllung, so dass inzwischen die zweite

licyjski, gdyż już przy kryzysie naftowym w 1903 r., uchwala budowę zbiorników na ropę, o pojemności 10.000 cystern ropy, za cenę 1 i pół miliona koron. Że jednak nasz Wydział krajowy nie lubi szybko działać, to zanim je wybudowano, przyszedł drugi i trzeci kryzys, a w końcu, w r. 1908 powstaje nowy związek pod mianem „Krajowego związku producentów ropy“, który zawiera z rządem kontrakt o dostawę 150 tysięcy cystern ropy, na opał lokomotyw kolejowych, a oparłszy się wpierw na Banku Związkowym lwowskim i Czeskim Banku kas oszczędności, buduje zbiorniki ziemne, magazynuje ropę, przeznaczoną dla rządu i zaliczkuje producentom za ropę oddaną, po K. 1.50 za 100 kg. Tak więc ropa znalazła nowe pole zastosowania, mianowicie, jako materiał opałowy i stanęła do konkurencji z węglem.

Z powstaniem Związku przemysł został unormowany przez krajowców, przy poparciu kraju i rządu. Dzięki zabiegom naszych reprezentantów przemysłu, dzięki naszej reprezentacji w Radzie państwa, a w końcu dzięki temu, że tekę ministra skarbu miał ponownie Polak, człowiek niezwyklej miary, lecz równocześnie innego pokroju, obecny namiestnik Galicyi, dr. Korytowski, który zrozumiał, że w chwili przełomowej rozpocząć trzeba akcję o szerszej skali decyduje się na zrobienie interesu z nafcjarzami, interesu, do którego odrazu rząd włożyć musiał kilkanaście milionów koron.

Dr. Korytowski, mając później drugiego do pomocy, także niezwyklej miary męża stanu, dr. Bilińskiego, potrafił przekonać cały rząd, że gdy się wesprze nafcjarzy, to nie tylko im, lecz krajowi i całemu państwu wyjdzie pomoc ta na dobre, uchroni ona przemysł nasz od zależności Amerykanów. Ci bowiem, opanowawszy rynek naftowy światowy, widząc, jak nafta nasza, której austriacki rynek zbytu już nie wystarcza, wciska się do Niemiec, Francyi, Szwajcaryi i wyruguje amerykańską naftę, zapragnęli ośwładać całym naszym przemysłem.

Wielkie zrozumienie sprawy okazał także ówczesny minister kolejowy, dr. Derschatta, który sam przybył do Borysławia dla zorientowania się i powzięcia decyzji.

On to na bankiecie, urządzonym na jego cześć w Truskawcu, wygłosił to ówczas dla ucha nafcjarzkiego tak miłe zdanie w kwestyi użycia ropy do opalu kolei: „nieodbenzynowaną lub odbenzynowaną, w każdym razie lokomotywy opalać się będzie ropą“.

Zastępcy twórcy Związku, mając dosadnie powiedziawszy „nóż na gardle“, dla zdobycia odbiorców ropy już mieli w Hamburgu podpisać kontrakt i oddać przemysł nasz całkiem pod wpływ Amerykanów, gdy telegram dr. Bilińskiego, wzywający tych naszych reprezentantów, mianowicie pp.: obecnego ministra Długosza, hr. Zamoyskiego, dra Goldhammera i inż. Wolskiego, do pertraktacji z rządem, jak później się wyrażono: „wytrącił im pióro z ręki“.

Rząd, jak już wymieniałem, zawarł ze Związkiem kontrakt na dostawę 150.000 wagonów ropy, po rok 1915 zaś mającą się dostarczyć ropę postanowił odbenzynować, to jest wydzielić z niej lotniejsze i cenniejsze składniki, by tylko t. zw. „ropa“ czyli „mazut“ użyć do opalu lokomotyw. Buduje więc odbenzyniarnię w Drohobyczu, która dość szybko przekształca się w największą rafinerię i parafiniarnię w Austrii, a która znakomicie normuje rynek zbytu.

und dritte Krise die Naphtaindustrie heimsuchte. Man schritt also zur Selbsthilfe. Im J. 1908 entsteht ein neuer Produzentenverband, der mit der Regierung einen Vertrag abschliesst, ihr 150.000 Zisternen Rohöl zu liefern.

Dieses Oel sollte als Heizmaterial für Lokomotiven dienen, und so fand das Rohöl ein neues Verwendungsgebiet, indem es als Konkurrent der Kohle aufgetreten ist. Der erwähnte Verband lehnte sich an den Lemberger Bank-Verein und an die Böhmisches Sparkassen-Bank an und bevorschusst die Produzenten mit 1.50 Kr. für 100 Kg. gelieferten Oels. Selbstverständlich war die erste Tätigkeit des Verbandes das Bauen der Reservoirs und Magazinieren des Rohöls.

Mit Gründung des Verbandes wurde das Naphtagewerbe mit Hilfe des Landes und der Regierung saniert. Dank der Regsamkeit der Vertreter unserer Industrie und unserer Reichsrats-Vertretung, bei der Unterstützung des damaligen Finanzministers unseres Landsmannes Dr. v. Korytowski, entschliesst sich die Regierung einen Vertrag mit den Naphtaleuten zu schliessen, bei dem zwar die Regierung etliche Millionen investieren musste, dafür aber das Naphtagewerbe vor der Ruin bewahrte.

Dr. v. Korytowski und der einflussreiche Dr. v. Biliński, beide Männer von ungewöhnlichem Massstabe, überzeugten die Zentralregierung, dass die Unterstützung der Naphtaindustrie nicht nur dem Lande, sondern auch dem Staate zu Gute kommt, da dieselbe unsere Industrie von der Abhängigkeit von Amerika retten wird. Und diese Abhängigkeit war wirklich zu befürchten. Die Amerikaner, welche sich des Naphtawelt Handels bemächtigten, als sie sahen, dass das österreichische Petroleum nicht nur den österreichischen Markt beherrscht, sondern auch nach Deutschland, Frankreich und der Schweiz, wo früher das amerikanische Produkt ausgeführt wurde, beschlossen sich auch unserer Industrie zu bemächtigen.

Die Vertreter des Produzenten-Verbandes, die neue Absatzgebiete für unser Oel finden wollten, um es vor der Hyperproduktion zu schützen, sollten schon den Vertrag mit den Amerikanern unterfertigen, als das Telegramm des Dr. v. Biliński dieselben d. i. den gegenwärtigen Landsmann Minister Długosz, den Gr. Zamoyski, den Dr. Goldhammer und Ing. Wolski, zur Rückkehr bewog und ihnen so zu sagen die Feder aus der Hand ausgestossen, und dieselben zum Schliessen des Vertrages mit der Regierung veranlasst hat.

Grosses Verständnis für die Angelegenheit bewies auch der damalige Eisenbahn-Minister Dr. Derschatta, der bei seiner Reise nach Galizien auf dem, zu seinen Ehren in Truskawiec stattgefundenen Banket, den Naphtamännern wohlklingende Worte aussprach: „mit Benzin oder ohne Benzin, doch mit Oel wird auf den Eisenbahnen geheizt werden“.

Wie schon erwähnt, schloss die Regierung mit dem Produzenten-Verband einen Vertrag behufs Lieferung von 150.000 Kesselwagen Rohöl, welche bis zum J. 1915 geliefert werden soll. Dieses Rohöl beschloss die Regierung zu entbenzinieren, d. i. die teuren flüchtigeren Bestandteile absondern und nur mit Masut die Lokomotiven zu beheizen. Zu dem Zwecke baut die Regierung in Drohobycz eine Raffinerie, die bald zur grössten Raffinerie und Paraffinerie in Oesterreich wird und vorzüglich die Nachfrage und das Angebot normiert.

Cena ropy pozarządowej, normowana przez Związek, z małemi wahaniami idzie wciąż w górę, dochodząc do wysokości, od dwudziestu kilku lat niebywałej.

Odbenzyniarnia to nowy posterunek, inteligencji, zdolności i pracy polskiej. Wybudowana i prowadzona przez Polaków, pozostanie nadal już stałą strażnicą interesów krajowych. Przez wybudowanie odbenzyniarni i sprzedaż ropy rządowi, zyskał przemysł naftowy, lecz i rząd zrobił znakomity interes, nie tylko bowiem unormował przemysł, a tem samem zagwarantował sobie znaczne dochody w podatkach, lecz szybko przez zwyżkę cen ropy i nafty, zamortyzował swoje wkłady i stał się obecnie prawie już darmo, właścicielem wielkiego zakładu przemysłowego który, otrzymując nadal od Związku tani produkt, gdyż przeciętnie kor. 3.20 za 100 kg., daje rządowi bardzo ładne dochody bezpośrednie.

Powstanie Krajowego Związku Producentów ropy, to nowy dowód tężyzny polskich naftarzy, należy bowiem silnie zaznaczyć, że stworzyli go sami Polacy. Podnieść należy dalej, że całą agitację za Związkiem przeprowadzili Polacy i Polacy też pierwsi jako komitenci przystąpili do Związku, tworząc odrazu silny i karny zespół. Dowód to, że twierdzenia o destruktywności i niesforności, polskiego — słowiańskiego elementu, winny raz wreszcie, stanowczo być odparte.

Brak jednak społeczeństwu naszemu wytrwałości. Ciągłość walk z przeciwnościami może zbyt prędko nas nuży, to też zwycięstw naszych nie umiemy wykorzystać. I tak gdy przez założenie Związku, cena ropy dość szybko podnosić się zaczęła, to naftarze jeszcze szybciej, zaczęli się wyzbywać swoich kopalń. W nieunormowanych stosunkach, spółki powstawały jak grzyby po deszczu, gdy zaś stosunki zaczęły się normować, zaczynają znikać spółki polskie i przemysłowcy Polacy. Naftarzy Polaków ośwładnęła po prostu gorączka sprzedaży. To też gdy unormowany przemysł zaczął ściągać coraz więcej kapitalistów i aferzystów z zagranicy, nasi przemysłowcy rodzimi przedzierzgnęli się szybko w pośredników lub najrozmaitszych meklerów, dyrektorów kopalń, lub sprzedawczy kopalnie, usunęli się z nafty, oddając się polityce, lub sadzeniu buraków.

Zjawisko to dziwnie powtarza się, bo takie masowe uchodzenie z posterunków, dało się spostrzec na każdym kryzysie naftowym, a przy każdym, chociażby chwilowem unormowaniu się stosunków.

Sprzedaż kopalń i terenów spółkom zagranicznym, a tem samem sprowadzenie kapitałów zagranicznych do kraju, ma wiele dobrych stron i winiśmy kapitał chętnie przyjmować i wyciągać, bo przez to rozszerza się przemysł, coraz więcej ludzi zyskuje nowe pola pracy i to pracy popłatnej, gdyż ze wzmoczeniem się popytu za pracownikami, cena zarobków i pensji rośnie. Uzyskana gotówka za tereny i kopalnie, zostaje lokowana w dobrach lub domach w kraju, przez co zwiększa się majątek krajowy. Nie można więc przeciw sprzedaży występować, lecz raczej w pewnych wypadkach popierać je, winno się jednak zaznaczyć, że strata jednostek tegich i strata wpływów, może być zgubną dla przemysłu i kraju.

Co do sprzedaży wartości naftowych, to należy podzielić je na dwie kategorie, tak samo na dwie kategorie podzielić należy odbiorców. O ile sprzedaje się małe terena, bez wielkiej wartości i poje-

Der Rohölpreis ausser dem der Regierung abzuliefernden Quantum steigt stetig auf eine seit etwa zwanzig Jahren nicht dagewesene Höhe.

Diese Entbenzinierungs-Anlage, ist die neue Stätte der polnischen Intelligenz, Fähigkeit und Arbeit. Erbaut und geführt durch die Polen wird sie auch künftighin die ständige Wachtstätte der Landesinteressen. Durch das Erbauen dieser Raffinerie wurde nicht nur die Landesindustrie gehoben, sondern auch die Regierung ein glänzendes Geschäft machte, es wurde nicht nur das Petroleum-Gewerbe normiert, und somit die Steuerkraft gehoben, sondern auch die Regierung durch rapides Steigen des Preises ihre Investitionen amortisierte, und beinahe umsonst zum Besitzer einer grossen industriellen Anstalt wurde, welche indem es von dem Verbands billiges Produkt geliefert bekommt, (durchschnittlich für 3.20 Kr. per 100 Kg.) der Regierung sehr schöne Einnahmen ergibt.

Die Gründung des Landesverbandes der Naphtaproduzenten gibt uns einen Beweis, der Tüchtigkeit polnischer Naphtamänner, wobei zu betonen ist, dass ihn ausschliesslich Polen gründeten. Weiter ist hervorzuheben, dass die ganze Bewegung von den Polen ausging, die Polen als Mitglieder den Verband bildeten und die Polen waren es, die von Anfang an die geschulte, disziplinierte Vereinigung schufen. Ein Beweis, dass die Behauptungen von der Disziplinlosigkeit des polnisch-slavisches Elementes als unwahr widerlegt werden sollen.

Unser Volk hat nur zu wenig Ausdauer. Der Kampf mit den Wiederwärtigkeiten ermüdet uns zu schnell, deshalb nützen wir auch unsere Siege nicht aus.

So geschah es, dass als bei Gründung des Produzenten-Verbandes, der Rohölpreis stieg, begannen die Grubenbesitzer ihre Gruben schleunigst zu verkaufen. In unnormierten Zeiten, entstanden massenweise Naphtagruben Genossenschaften, sobald sich aber die Verhältnisse zu konsolidieren anfangen, verschwinden polnische Genossenschaften, polnische Industrielle. Es bemächtigte sich ihrer ein Verkaufsfieber. So kam es, dass, als die konsolidierte Naphtaindustrie ausländische Kapitalisten, und Spekulanten anzuziehen begann, unsere Naphtamänner sich schnell in Vermittler, Mäkler, Gruben-Direktoren, verwandelten oder nach dem Verkauf der Gruben, sich vollständig von der Naphtawelt zurückgezogen haben, um sich der politischen Karriere oder dem Rübenbau zu widmen.

Diese Erscheinung wiederholt sich sonderbarer Weise nach jeder Naphta-Krise, sobald um die Verhältnisse sich etwas bessern.

Der Verkauf der Gruben und der Terrains, und somit die Einführung des fremden Kapitals in unser Land hat viel Gutes an sich, und sollen wir das fremde Kapital zu gewinnen suchen, da die Industrie dadurch wächst und viele Leute bekommen dadurch Arbeit, die bei der wachsenden Nachfrage, mehr lohnend ist. Das für Terrains und Gruben erlangtes Geld wird in den Gütern oder Realitäten im Lande unterbracht, wodurch das Landesvermögen sich vergrössert. Man soll also im allgemeinen nicht dagegen auftreten, im Gegenteil man soll manchmal so einen Verkauf fördern, man soll aber nicht unbetont lassen, dass der oft damit eintretende Verlust von tüchtigen Fachleuten und deren nützlicher Einfluss, manchmal die Industrie und das Land zu Grunde richten kann.

Was den Verkauf der Naphtawerte anbelangt, müssen wir dieselben in zwei Gruppen teilen, auch

dyncze kopalnie za drogie pieniądze, przekapitalizowanym, nierealnym spółkom angielskim, francuskim lub niemieckim, to z punktu naszego widzenia, sprzedaż takie nazwać musimy bardzo dobru i korzystnymi. Jak nas bowiem już wieloletnia praktyka poucza, gdy oni przyjadą do kraju ze swoją drogą administracją i nieznajomością stosunków, przekapitalizowawszy każdy interes, przeważnie tracą. To znaczy, traci ten mały udziałowiec, który w wielkich centrach zagranicznych kupuje naftowe papiery na giełdzie z nadzieją ogromnego zysku, za to tak zwany „faiseur“ zarabia grubo i znika. My zaś później, te same kopalnie odkupujemy, z tą różnicą, że już za bardzo tanie pieniądze.

Jeżeli jednak kopalnie z przyszłością, lub wielkie kompleksy terenowe, przechodzą po cenie często śmiesznie niskiej, w ręce silne, w silne, realne organizacje kapitalistyczne zagraniczne, to objaw ten stać się może niebezpiecznym dla naszego przemysłu i kraju. To też od takich transakcji powinniśmy się chronić o ile możemy, do nich nie dopuszczać.

Niestety obecnie coraz więcej takich silnych organizacji przemysłowych zagranicznych u nas powstaje, coraz więcej wielkich terenów i obszarów dworskich przechodzi w obce, silne organizacje, a coraz więcej zanika typ naszego przemysłowca i zanikają nasze spółki. Żywiol zagraniczny zaczyna tak przeważać w kopalnictwie, że gdy się z chwilowego letargu nie otrząśniemy, to stracimy i tę placówkę, jak straciliśmy już przemysł rafineryjny.

Nadmienić należy, że przeważnie spółki zagraniczne zatrudniają krajowców, jedynie w tych gałęziach, w których siłą konieczności, zatrudniać ich muszą, to też coraz więcej ludzi z zagranicy, jako pracowników zjeżdża do nas, a coraz trudniej już zdobyć stanowisko nowym, krajowym siłom.

Przeciw takiemu systematycznemu opanowywaniu naszego rodzimego przemysłu, winno tak naciągnięcie jak i całe społeczeństwo współdziałać. A nie wątpię, że akcja ta wkrótce nastąpi.

Jedyną odpowiednią akcją do odzyskania wpływów w tym rodzimym przemyśle, to powrót uciekinierów do przemysłu z kapitałem, winni oni bowiem nie zapominać, że niezależność, bogactwo i honory, zdobyli sobie dzięki temu przemysłowi. Dalej zwarta jednolita akcja tych „ostatnich Mohikanów“ którzy w przemyśle jako przedsiębiorcy pozostali, a w końcu, uświadomienie społeczeństwa, że przemysł naftowy dziś już w zupełności unormowany, to nie tylko dobra lokacja dla zagranicznych kapitałów, lecz w pierwszym rzędzie, doskonała lokacja dla kapitałów krajowych. Kapitał ten jednak nie należy inwestować w małe spółki, których byt zawisłym ma być od udania się, lub nieudania, jakiegoś jednego szybu, lecz winien być skierowanym do spółek większych, kapitalistycznie silniejszych, opartych na kilku kopalniach.

Kapitał tak inwestowany, nie potroi lub pomnoży się nagle, jak to bywało czasami, za to jednak, stanie się lokatą pewną, procentującą się znakomicie. Przez spółki takie odzyskać musimy i odzyskamy zanikające nasze wpływy na całokształt przemysłu. Bogactwa krajowe pozostaną w kraju, a liczne siły robocze i wielki zastęp młodych, nowych naszych ludzi z inteligencją, znajdzie intratne i sympatyczne pole pracy w kraju rodzinnym.*)

*) Artykuł powyższy, wygłoszony był przez p. Wita Sulimirskiego w klubie narodowym we Lwowie dnia 23. listopada b. r. i drukowany za pozwoleniem autora w Dzienniku Polskim.

in zwei Gruppen müssen die Verkäufer gesondert werden.

Zur ersten Gruppe gehört der Verkauf der kleinen, minderwertigen Terrains und der einzelnen Gruben an fremde kapitalreiche Konsortien um grosses Geld. — Dieser Verkauf ist für das Land sehr nützlich und vorteilhaft. Wie uns nämlich die vieljährige Erfahrung lehrt, verspekulieren solche Konsortien ihr Geld, da sie weder dem Lande und den Leuten noch den Verhältnissen sich anpassen können und die Werte meistens bei weitem überbieten. Wohl verstanden es verliert der kleine Anteilhaber, der in grossen ausländischen Zentren die Naphtapapiere kauft und in der Hoffnung grosser Gewinne lebt; der Gründer verdient viel und lässt sich nicht mehr blicken. Diese Gruben kommen wiederum in unsere Hände nur mit dem Unterschiede, dass sie uns dann sehr billig kosten.

Zur zweiten aber Gruppe die für uns schädlich ist, gehört der Verkauf zukunftsreicher Gruben oder grosser Terrainkomplexe, die oft um einen lächerlich kleinen Preis in die Hände der starken kapitalreichen ausländischen Organisationen übergehen, denn diese können dann nicht nur der Industrie, sondern auch dem Lande gefährlich werden.

Leider es entstehen bei uns immer mehr solcher Organisationen, immer mehr Terrains und Gruben übergehen in fremde wohlorganisierte kapitalreiche Organisationen, und der Typus unserer Industriellen und unserer Naphta-Vereinigungen verschwindet mehr und mehr. Das ausländische Element nimmt so überhand in unseren Gruben, dass wenn wir nicht aus dieser Letargie erwachen, werden wir auch diese Industriestätte verlieren, wie wir schon das Raffinerie-Gewerbe verloren haben.

Hier wäre zu bemerken, dass die ausländischen Konsortien nur dort die Autochtonen verwenden, wo sie dieselben nicht erübrigen können, und alle anderen Stellen mit ihren Landsleuten besetzen, so dass wir immer mehr Ausländer im Grubenwesen haben, und immer schwieriger ist es unseren Landsleuten eine Stelle darin zu bekommen.

Gegen solches systematisches Beherrschen unserer Industrie soll sowohl unsere ganze Naphtawelt, wie auch das ganze Land auftreten, ja wir zweifeln nicht, dass das der Fall sein wird.

Die einzige entsprechende Aktion zur Wiedereroberung der verlorenen Einflüsse wäre die Rückkehr wohlhabender fahnenflüchtiger Naphtaleute zu den verlassenem Reihen zurück; sie sollen nicht vergessen, dass sie gerade diese Industrie emporgehoben hat. Auch die gebliebenen Naphtamänner „die letzten Mohikaner“ sollen sich zu dem Zwecke zusammentun. Endlich sollen alle Landsleute zur Einsicht gelangen, dass die heutige gesunde Naphtaindustrie als eine sichere Kapitalsanlage dienen kann nicht nur für fremdes, sondern auch für unseres Geld. Natürlich sind hier gemeint die grossen nicht kleinen Vereinigungen, in denen ein Schacht ausschlaggebend ist.

So ein Kapital bringt zwar nicht grossen Verdienst, wird aber sichere gute Zinsen abwerfen. Solche Genossenschaften werden wieder unseren verlorenen Einfluss zurückerobern. Das Landes-Vermögen wird im Lande bleiben und viele jungen Leute finden wieder die lohnende, schöne Beschäftigung im eigenen Lande.

Motor wybuchowy a maszyna parowa.

Od czasu, gdy technika maszynowa wyteżyła swą pracę w kierunku wydoskonalenia konstrukcji motorów wybuchowych, zawrzała na całej linii walka konkurencyjna między maszyną parową a tymże ostatnimi silnikami.

Zwolennicy maszyny parowej wyteżają ostatnie siły, by ją utrzymać na czele i obmyślają wszelkie możliwe środki ku jej ulepszeniu, uproszczeniu jej obsługi, lepszemu wyzyskaniu potrzebnego do jej ruchu paliwa: — mimoto motor wybuchowy toruje sobie zwycięsko drogę do przodownictwa na wzór samolotu, który w żegludze napowietrznej wybił się na czoło przed dawnymi balonami, chociaż na budowie tych ostatnich poczyniono również kolosalne postępy i ulepszenia. — Pomimo znakomite konstrukcyjne stawideł precyzyjnych, doskonałe urządzenia kondenzacyjne pary odchodowej, zmianę systemu tłokowego na system turbinowy, wydoskonalone konstrukcje kotłów parowych dla produkowania pary przegrzanej, rusztów chłodzonych, wprowadzenie samoczynnych urządzeń do zasilania kotłów wodą, palowisk paliwem, regulowania dopływu powietrza do palowisk, najróżnorodniejszych środków chemicznych i aparatów do strącania części mineralnych z wody do zasilania, i t. p. pozostała nawet tak wydoskonalona maszyna parowa aparatem ciężkim i skomplikowanym, wymagającym starannej fachowej obsługi, zajmującym masę miejsca, a przytem o ile jest wyposażoną w wszelkie najnowsze urządzenia, kosztownym w założeniu. — Sprawność jej i rentowność zawisła w wysokim stopniu od dobroci paliwa i używanej do zasilania kotła wody a przygotowanie do ruchu połączone z znacznym spożyciem czasu.

Motor wybuchowy natomiast, bardzo pojedynczo, choć zarazem zmyślnie zbudowany, może być bez żadnych przygotowań, każdej chwili w paru minutach uruchomionym i kilka dni i nocy bez przerwy w ruchu utrzymywanym prawie bez potrzeby nadzoru i obsługi fachowej; każdy gaz wybuchowo zapalny jak również każdy materiał palny płynny może być do popędu jego używanym; nadzór i obsługa jego nie podlega żadnym przepisom ustawowym, bo niebezpieczeństwo eksplozyi wykluczone; — zapotrzebowanie wody do chłodzenia cylindra minimalne; — może być w każdej ubikacji ustawionym, byle odpowiadała ona tylko warunkom ustawy przemysłowej odnośnie do higieny i bezpieczeństwa zdrowia robotników; — nie mając palowiska i komina zięjącego iskrami, gwarantuje zmniejszone niebezpieczeństwo powstania pożaru — jego zwięzła budowa wymaga minimalnych rozmiarów przestrzeni na pomieszczenia; — wyzyskanie energii z ciepłiska produktów opałowych procentowo znacznie wyższe jak przy maszynach parowych a wreszcie koszt zakupna i założenia znacznie tańszy.

To też motor wybuchowy wypiera statecznie maszynę parową z użycia i na wielu już polach przemysłu, rolnictwa a nawet urządzeń publicznych, odgrywa już dzisiaj jako najtańszy, najwygodniejszy i najbardziej rentowny silnik, niepoślednią rolę.

Dla kopalnictwa naftowego, pracującego w odległych warunkach, gdzie trudno o dobrą wodę do zasilania kotła, gdzie przestrzenie na wstawienie potrzebnych budynków są zazwyczaj bardzo ograni-

Der Verbrennungsmotor u. Dampfmaschine.

Seitdem die Technik ihr ganzes Streben der Vervollkommenung des Verbrennungsmotors erfolgreich gewidmet, hat auf dem ganzen Front der erbitterte Konkurrenzkampf zwischen der Dampfmaschine und diesem Letzteren entbrannt. — Die Dampfmaschinentechniker setzen ihre ganze Kraft daran, ihren Besitzstand zu erhalten, verwenden alle möglichen Mittel, die ihnen die moderne technische Wissenschaft bietet zur Vereinfachung der Maschinenwartung, zu immer mehr vollkommener Verwertung des Heizmaterials; trotzdem bahnt sich der Verbrennungsmotor siegreich den Weg, sich an der Spitze aller bisher bekannten Kraftmaschinen zu stellen. — So wie der Flugapparat in kurzem Zeitraume den Vorrang allen Systemen der Luftschiffe abgerungen hat, trotzdem die Letzteren einen kolossalen Aufschwung in ihren Konstruktionen zu verzeichnen haben, ist auch der Verbrennungsmotor bestrebt der Dampfmaschine voranzukommen. Ungeachtet der vorzüglichen Konstruktionen ihrer Präzisionssteuerungen und Kondensationsanlagen, dem modernen Bau von Dampfturbinen, welcher einen weitgehenden Umschwung in der Verwendung der Dampfmaschine herbeizuführen versprach, den vervollkommensten Konstruktionen im Dampfkesselbau behufs Erzeugung der überhitzten Wasserdämpfe und sonstiger Verbesserungen so wie Einrichtungen zum Zwecke der Vereinfachung und Erleichterung der Kesselwartung, blieb die Dampfmaschine immer noch der komplizierte Apparat, welches eine Menge kaum für sich in Anspruch nimmt, sehr sorgfältig durch fachkundige Arbeiter bedient werden muss und dessen Anlage, bei Anwendung aller der modernen Konstruktionen und Einrichtungen namhafte Anschaffungskosten erfordert; — wobei sein Wirkungsgrad und seine Rentabilität, von dem Vorhandensein eines guten Speisewassers, Verwendung des besten Heizmaterials in hohem Grade abhängt, die Vorbereitung aber für das Inbetriebsetzen der Dampfmaschine mit bedeutendem Zeitverluste verbunden ist.

Ein Verbrennungsmotor dagegen, dessen Bau sehr einfach gleichzeitig aber sinnreich durchgeführt ist, kann zu jeder Zeit in einigen Minuten in Betrieb gesetzt und darin sogar einige Tage ohne Unterbrechung, bei minimaler Bedienung durch keineswegs fachkundigen jedoch eingeübten Arbeiter, erhalten werden. — Ein jeder entzündbarer gasförmiger oder sonst ein flüssiger einen solchen Gas entwickelnder Brennstoff, kann für seinen Betrieb verwendet werden. Seine Wartung wird durch keine beschwerlichen Gesetzschriften beschränkt auch seine Aufstellung in beliebigen Räumlichkeiten, wenn solche nur den allgemeinen Vorschriften des Arbeiterschutzgesetzes entsprechen, zulässig; — überhaupt erfordert ein Verbrennungsmotor für seine Aufstellung infolge seiner kompakten und gedungenen Bauart einen minimalen Aufwand an Raum. — Der Wasserverbrauch für die Kühlzwecke ist ein geringer, die Feuergefahr, mangels eines jeden Schornsteins und der Feuerung beinahe ausgeschlossen. — Nimmt man noch dazu in Betracht die verhältnismässig niedrigen Anschaffungskosten eines Verbrennungsmotors, dagegen solchen einer gleichen Dampfmaschinen-Anlage und dabei den bedeutend höheren Grad in Verwertung des Brennmaterials, findet man es sehr begreiflich, dass der Motor die Dampfmaschine beinahe auf allen Gebiete sowohl der Industrie

zione, gdzie niebezpieczeństwo wszczęcia pożaru wielki, — gdzie wreszcie materiały palne w postaci gazów i ropy prawie zawsze na miejscu, — przedstawia się motor wybuchowy, jako najbardziej do ideału zbliżona silnica i dziwnem się wydaje, że tam nie doznał dotąd godnego swych zalet przyjęcia.

Już ta okoliczność, że odpada potrzeba osobnego budynku na pomieszczenie kotła parowego, utrzymywania egzaminowanych palaczy i maszynistów poddawania się kontroli organów nadzorczych, dostarczania większych ilości dobrej wody, przerw w ruchu z powodu czyszczenia kotła, wreszcie że koszt założenia i ruchu wypadają znacznie tańsze, przemawiają za wprowadzeniem motorów wybuchowych w miejsce dotychczasowych maszyn parowych.

Wobec tego, że przy pewnych czynnościach jak n. p. ruszaniu ściśniętych rur i t. p. wymaga się od silniej chwilowej wyższej sprawności ponad nominalną, co przy maszynie parowej jest możliwe, musiałoby się przy zakupie motorów wybuchowych z tem liczyć i wybierać je o sprawności nominalnej o 15 do 20% wyższej od używanych do tego samego celu maszyn parowych, co jednak wraz z pewnymi urządzeniami mechanicznymi, które ze względu na różnicę w istocie ruchu motoru a maszyny parowej prawdopodobnie także by zastosować należało, nie dościsnę z pewnością wysokości cen kupna i założenia maszyny parowej.

W Przemysłu d. 29/11 1913.

Inż. Kazimierz Plinkiewicz.

im Ackerbau wie auch der allgemeinen öffentlichen Anlagen verdrängt und bereits schon als die billigste und bequemste Kraftmaschine anerkannt wurde.

Für die Petroleumindustrie, speziell aber für den Betrieb der Rohölgruben, welche in der Regel mit dem Mangel an gutem Kesselspeisewasser zu kämpfen haben, wo es zum Aufbau der Gebäuden mit dem Raume gespart werden muss, wo eine grosse Feuergefahr zu berücksichtigen ist, wo die geeignetsten Brennmaterialien in der Gestalt als Grubengas und Rohöl fast überall vorhanden sind, wäre der Verbrennungsmotor die idealste Betriebsmaschine. — Für die Einführung der Verbrennungsmotore an der Stelle bisheriger Dampfmaschinen in dieser Industrie, sprechen zahlreiche Umstände wie z. B. das Entfallen eines separaten Gebäudes für den Dampfkessel, der Pflicht geprüfte Kesselwärter und Maschinenführer zu halten auch sich der beschwerlichen Kontrolle seitens der Kesselkommissäre fügen zu müssen, der Sorge um ein geeignetes Kesselspeisewasser in grossen Mengen die bedeutend geringeren Anschaffungskosten u. s. g.

Bei der Wahl des Motors müsste jedoch damit gerechnet werden, dass bei manchen Arbeiten, momentan von der Kraftmaschine eine weit über die nominelle Leistung, reichende Kraftanstrengung gefördert wird, was bei einer Dampfmaschine leicht, bei einem Verbrennungsmotor aber nicht möglich wäre, müssten daher die Letzteren grösser d. h. für um 15—20% höheren nominalen Leistungsfähigkeit gewählt werden.

Przemysł d. 29/11 1913.

Ing. Kasimir Plinkiewicz

EKSPEDYCJA ROPY SCHODNICKIEJ, URYCKIEJ I MRAŻNICKIEJ W LISTOPADZIE 1913.

SCHODNICA-, URYCZ- UND MRAŻNICA-OELEXPEDITION IM NOVEMBER 1913.

Stacya — Station	Ropa schodnicka — Schodnicaöl						Ropa urycka — Uryczöl						Mrażnica	
	PETROLEA		ROHAG		Suma		Uryczöl Ges.		ROHAG		Suma		Petrolea	
	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.
Almas Füzitö	—	—	11	168760	11	168760	—	—	—	—	—	—	—	—
Bosna Brod	—	—	7	88000	7	88000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dziedzitz (Vakuum)	—	—	12	187120	12	187120	8	125120	1	15210	9	140330	—	—
Floridsdorf	—	—	—	—	—	—	20	286420	—	—	20	286420	—	—
Kesmark	3	46430	—	—	3	46430	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisvarda	—	—	1	13380	1	13380	—	—	—	—	—	—	—	—
Kralup	—	—	—	—	—	—	10	148050	—	—	10	148050	—	—
Limanowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	338250
Maros Vasarhely	—	—	15	197570	15	197570	—	—	—	—	—	—	—	—
Serezh	2	30940	—	—	2	30940	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmar Nemeti	—	—	1	13210	1	13210	—	—	—	—	—	—	—	—
Triest	—	—	21	260310	21	260310	—	—	—	—	—	—	—	—
S. A. Ujhely	35	511440	4	58430	39	569870	5	76870	—	—	5	76870	—	—
Suma	40	588810	72	986780	112	1575590	43	636460	1	15210	44	651670	22	338250

Nadto „Galicia“ odtłoczyła do rafinerii w Drohobyczu schodnickiej ropy
Ausserdem hat „Galicia“ an die Raffinerie in Drohobycz Schodnicaöl abgepipt

Kg. 56.3905

EKSPEDYCJA ROPY DO RAFINERII W LISTOPADZIE 1913

ze stacyi kolej. Boryslaw-Tustanowice.

ROHOEL-EXPEDITION AN RAFFINERIE IM NOVEMBER 1913

ab Bahnstation Boryslaw-Tustanowice.

Stacya – Station	Suma		Petrolea		Karpeth		Rohag		Urycz		Fanto	
	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.
Almas Füsitö	213	3275880	205	3107120	—	—	11	168760	—	—	—	—
Bosna Brod	46	557080	39	469080	—	—	7	88000	—	—	—	—
Budapest-Ferencsvaros	266	3692810	266	3692810	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Kőbanya	78	1078700	1	14680	77	1064020	—	—	—	—	—	—
Drohobycz (Austria)	189	2829540	189	2829540	—	—	—	—	—	—	—	—
Dziedzitz (Schodnica)	204	3122100	204	3122100	—	—	—	—	—	—	—	—
„ (Vacuum)	578	8854500	557	8527050	—	—	13	203330	8	125120	—	—
Fiume	175	2660050	175	2660050	—	—	—	—	—	—	—	—
Floridsdorf	107	1537940	87	1251520	—	—	—	—	20	286420	—	—
Gorlice	2	30800	2	30800	—	—	—	—	—	—	—	—
Jasło	314	4811000	314	4811000	—	—	—	—	—	—	—	—
Kesmark	3	46430	3	46490	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisvarda	1	13380	—	—	—	—	1	13380	—	—	—	—
Kolin	46	681890	46	681890	—	—	—	—	—	—	—	—
Kralup	101	1493860	91	1345810	—	—	—	—	10	148050	—	—
Krosno	71	1023090	71	1023090	—	—	—	—	—	—	—	—
Limanowa	22	338250	22	338250	—	—	—	—	—	—	—	—
Maros Vasarhely	15	197570	—	—	—	—	15	197570	—	—	—	—
Mähr. Ostrau	163	1974410	163	1974410	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Schöenberg	145	2095100	145	2095100	—	—	—	—	—	—	—	—
Mező-Telegd	167	2314480	167	2314480	—	—	—	—	—	—	—	—
Oderberg	269	4149450	269	4149450	—	—	—	—	—	—	—	—
Orsova	19	245720	19	245720	—	—	—	—	—	—	—	—
Pardubitz	1210	15696560	828	10695380	—	—	—	—	—	—	382	5001180
Peczeniżyn	79	948520	79	948520	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsony	383	5645480	—	—	383	5645480	—	—	—	—	—	—
Sereth	2	30940	2	30940	—	—	—	—	—	—	—	—
Stryj	8	119500	8	119500	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmar Nemeti	1	13210	—	—	—	—	1	13210	—	—	—	—
Triest	85	970420	64	710110	—	—	21	260310	—	—	—	—
Trzebinia	382	5042180	382	5042180	—	—	—	—	—	—	—	—
S. A. Ujhely	44	646740	35	511440	—	—	—	28430	5	76870	—	—
Zagórzany	221	3332850	—	—	221	3332850	—	—	—	—	—	—
Suma	5609	79470430	4430	62788450	681	10042350	73	1001990	43	636460	382	5001180

Ekspedycja kolejowa do rafinerii (Bahnexpedition an Raffinerien) 79470430 Kg.
 „ rOPY opalowej (Heizöl-Bahnexpedition) 184920 „
 Ze zbiorników zimnych w Modryczu odtłoczono do Odbenzyniarni państw. w Drohobyczu (Von Erdreservoiren in
 Modrycz an die K. k. Entbenzinierungsanstalt in Drohobycz wurde abgepumpt) . . . kg. 225.3465
 Z Tustanowic przez Związek producentów (von Tustanowic durch Landesverband) 223.0306 478.3771 „
 Akc. Tow. Galicya odtłoczyło do rafinerii w Drohobyczu (A. G. Galicia hat an die Raffinerie in Drohobycz abgepumpt:
 rOPY boryslawskiej (Boryslawöl) Kg. 606.9594
 „ schoďnickiej (Schodnicaöl) „ 59.6678 740.5344 „
 Ogólna ekspedycja (Gesamtexpedition) 9184.4465 Kg.

TŁOCZENIE ZA LISTOPAD 1913.

PIPUNG PRO NOVEMBER 1913.

ZESTAWIONY PRZEZ PANA OSKARA LOEWENHERZA W BORYSLAWIU.

TUSTANOWICE.

T U S T A N O W I C E.

Kopalnia Grube Mine				Kopalnia Grube Mine				Kopalnia Grube Mine					
		dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepumpt pipedover			dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepumpt pipedover			dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepumpt pipedover		
		Cst.				Cst.				Cst.			
Central Carpathian Oil Company Ltd.	„Alfa“ Petr. Ges.	Fortuna	22	4045	Premier Petr. Ges.	Mavis IV.			Fanto & Co. A. G.	Paulus	44	4636	
		Kalifornia I.				Eileen V.	44	9653		Roman	22	4319	
		„ II.	1	9642		Dorrit VI.	151	2076		Wilhelm			
		Pluto I.	1	7934		King Eduard VII.	12	1806		Zeus	11	4078	
		Tadeusz				Henry VII.	6	9940					
	„Alliance“	Anny				Edna IX.							
		Livia	5	8456		Marg. Grace X.				Alfred	111	9417	
		Olimpia				Lusia XI.				Antoni I.			
		Długosz Łaszcz I				Thomas XII.				„ II.	31	8588	
		„ II	5	0093		Käthe XIII.				Camilla	1	2912	
		„ III.				Alix XIV.				Ernst	16	6271	
		Długosz	4	0371		Bohemia	16	1136		Galicja I.			
		Fenomen	5			Clay I.				Juliusz			
		Galic. Spółka naft.	I.	3	0230	„ II.				Leon (Gust.)	9	9028	
			II.	22	9949	Dośka				Rudolf	6	7465	
			III.			Elizeum	14	4104	Tadeusz I.	92	9529		
			IV.	90	0499	Gerta			Tadeusz II.				
		Isabella	2	2927	Hilda	3	5465	William I.	7	2709			
		Katarzyna I.	13	9235	Marceli I.	110	7116	„ II.	11	9749			
		„ II.			„ II.	7	9920						
		Łaszcz & Co.	3	2088		I.	2	9912					
		Niagara	100		Maria Teresa	II.	105	6265	Berthold				
		Oleum	4	6477		III.	59	5026	Bernhard				
		Popper Br. I.	38	5162		IV.	1	9706	Emanuel	5	7273		
		„ „ II.	27	0161		V.			Elsa	6	8333		
	Wisła	29		Maximilian				Kubus		4286			
	Władysław I.			Mina	9	9321		Laura	5	7521			
	„ II.			Triumph I.	65	7099		Lilien					
	Wygoda			„ II.				Opeg II	1	8945			
		I.	9	0415	„ III.	25	4332	Philip I					
„Erdoelwerke Galizien“ (Austria)			II.		Waliszko	31	3881	„ II					
			III.				9645	„ III					
			IV.			II.	1	9175	„ IV	70	5370		
			V.			III.		Posejdon					
			VI.			IV.		Sas I					
			VII.	20	8978		V.		„ II				
			VIII.				VI.	43	Słotwinka	7	1075		
			IX.	14	1407		VII.	11	Sicilia	6	9823		
			X.	1	1042		VIII.	66	Walka	24	0649		
			XI.				IX.	4	Złotka				
			XII.	21	7458		X.						
			XIII.				XI.	56					
			XIV.	4	6874								
			XV.	2	9801								
			XVI.										
	Prem. P. G.		Borak I.	86	8540	Fanto & Co. Actien-Ges.	Alois	39	0595	Karpathen A. G.		I	
		Hubicze II.	18	0335	Herman		27	6033			III	16	7000
		Dereżyce III.	16	1395	Herzfeld I.						IV	103	9893
					Kniep I.						V		
						Marya	170	1754			VI		
						Marta	111	2086			VII		

T U S T A N O W I C E.

„Karpauthen“ A. G.												
Kopalnia Grube Mine		dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtloczono Abgepipt pipedover	Kopalnia Grube Mine		dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtloczono Abgepipt pipedover	Kopalnia Grube Mine		dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtloczono Abgepipt pipedover	
		Cst.				Cst.				Cst.		
Dąbr.	VIII	68	4294	„Nafta“ Akt. Ges.	V	78	2097	Agata I		2	8910	
	IX				VI	220	9355	„ II				
	III				VII Sarmacya		10	9582	Annen			
	IV				VIII			Bank of Engl.				
	V	32	0135		IX	Jan		Banknot				
	VI	42	1179		X	Kanty	22	3815	Barbara			
	VII	142	6720		XI				Bawaria			
	VIII				XII Fiume				Berolina			
	IX				Stella				Borneo			
Las (Wald)	XI			Urycz Petr. Ges.	Perkins & Co. (State Lands)		I		British Austrian	9	5103	
	XII						II		Tuschima			
	XIII						III	30	0741	Bronisław	12	0159
	XIV						IV		Caecilia			
	XV	35	1508				V		Carlos			
	XVI	57	6379						Champagne			
	XVII	41	1266				Schreier I		Columbia Rozw. III			
	XVIII	235	6702				„ II		Dembowski	5	1349	
	IX	187	2976				„ III		Dunia (Kordyan I)	2	9700	
Tłoka (Bank)	XXIII			Vereingte Petr. Ges. (Galician Oil Trust Ltd)	„ IV			Dziunia				
	XXI	15	6981		Feuerstein I			Elgin	20	7152		
	XXII	47	9988		„ II			Ella	9	9341		
	XXIV				„ III			Elisabet				
	XXV	22	0248		„ IV	186	8400	Emil	10	3016		
	XXVI				„ V			Emilie				
	XXVII				Berlin I			Erna				
	XXVIII				„ II			Ernestyna I				
	XXIX				Bleriot	2	4989	„ II	3	2215		
Bukowice	XXX			Eleonora	5	0046	Eruptio					
	Matkowski (Kate)	I	95	8056	Josef I	3	4605	Eugeniusz				
	II			„ II			Ewka					
	Wagman III			Johanna I			Faust					
	Banzay	I	20	5547	„ II		Felicyan I					
	II	44	0434	Kujawy	8	7877	„ II					
	Gliniski	I	20	9700	Nowina			Felicie	5	0067		
	II			Noe			Fontana (Kord. II)					
	Litwa	I			Śląsko	1	8328	Francia	24	9593		
Montan Akt. Ges.	II	28	2302	Opeg I			Genia	30	8078			
	III			Liliom I			Gertrude					
	Julius			„ II	154	2739	Goldberg (K. Las II)	49	7738			
	Mercedes			Wiktor I			Glückauf					
	Tristan	7	1703	Bitum II	13	9530	Habsburg					
	Jenny	I					Hadwiga	3	3561			
	II						Hala					
	Morgan						Hannashall	13	5651			
	Rockefeller	193	6152				Hansagluck	2	8093			
Nafta A. G.	I			J. M. Waterkeyn	Mukden I			Helene				
	II	58	6186		„ II	12	0777	Henriette				
	III Abazia				Henryk I			Hermes				
	IV Sarmacya				„ II			Hohburg	22	8722		
				Teodora Wanda			Hohenstein					
				Aba								

T U S T A N O W I C E.						B O R Y S Ł A W.			
Kopalnia Grube Mine		dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepft pipedover	Kopalnia Grube Mine	dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepft pipedover	Kopalnia Grube Mine	dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepft pipedover
		Cst.						Cst.	
Hucul I		1	3748	Stefania II.	5	2609	Amalia I (Port Ar. III.)	18	3087
" II				Stefa			" II		
Hungaria				Sumatra			Aleksander	1	2035
Irenka				Talizman			Aniela		
Jadwiga				Tamiza			Anna I.		
Jawa	17	5247		Teresia (Maks)	2	8951	" II.		
Józef(Schreier)				Trunkwalter			Baku		
Jubileum				Virgo	2	4004	Barbara I.		
Kinga I	2	1107		Wacław		7872	" II.	3	5345
" II				Wawel			" III.		
Kismet				Węldzisz			Barber		
Kometa	35	0817		Wesoła wdówka			Berta	3	0700
Krakowiak				Wiktor II	1	1408	Bernard		
Lesław (Pluto II)				Wilhelma			Beskid	10	5556
Livland	2	9714		Wilno I	24	2588	Bianka I.		
Luiza	39	8859		" II			Blochówka I.	65	5383
Mamcia	41	4152		Wistula			" II.		
Maruszką				Zeppelin I			British		
Meta I	2	5154		" II			Austrian		
" II				Zmudź			Grymajło		
Milla				Premier			I		
Minerwa	5	7531		Buszyński & Co.	74	5264	II		
Nordstern	4	4742		Klara			III		
Oil City				Popielanka	1	9908	Bojko Kurytyba		
Otilie	31	9530		tama (Fangöl)	1	5562	Borysławski I		
Paris I				M R A Ż N I C A.			" II	15	5906
" II	29	4580		Galicja Zofia			Britania		
Parnes	1	6146		Gottfried I			Celina		
Petrolea				" II			Charitas		
Perła				Janina			Comp. Intern.		
Phönix I				Józef			des Petroles		
" II				Karola I	9	3940	Kamilla I	11	4148
Piast	28	7379		" II			" II		
Renata	6	4563		Monte Carlo I	3	9075	Linuška		
Rosa				" " II			Zbyszko		
Rozwadow I	2	8481		Miriam			Conciliant		
Sabina				Nafta Photog I			Debra I	8	4442
Schodnica				" " II			Diamant		
Chocim				Oil Spring			Ernuška	28	8653
State Lands I				Spouter			Esperanza		
Schutzman				Union			Estera	153	8700
Jakób	119	3880		Viribus-Unitis			D. Fanto Akt. Ges.		
Salo							Dawidman II		
Sezam	I	3	0315				" III	49	3665
	II						Kornhaber II		
	III						" III	23	5274
Simonshall							" IV	31	5687
Smolka							Etna		
Spindletop							Johanna I	36	3772
Sprudel							" II	74	8062
Stefania I							Karl		
							Ludwig	35	0042
							Rogawski		
							Sophie		
							Feniks Łaszcz		
							Tomasz	4	8948
							Sieghardt		

B O R Y S Ł A W.

B O R Y S Ł A W.											
Kopalnia Grube Mine		dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepipt pipedover	Kopalnia Grube Mine		dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepipt pipedover	Kopalnia Grube Mine		dzienna prod. Tagesprodukt. daily product.	odtłoczono Abgepipt pipedover
		Cst.				Cst.				Cst.	
Everest				Nafta		31	1100	Willy			
Felicyan		13	3982	Oil Star		70	2042	Wotan			
Gal. Kasa Oszcz.		23	0657	Olex				Wiara			
III		5	3021					Wit			
VIII								Władysław			
„Galicja“ Akt. Ges.		XIV	141	3025	Oil King				Zgoda	10	2369
		XV			Port Artur I				Zofia	2	5290
		XVI			„ „ II		14	3732	SCHODNICA.		
		XVII			Poznań		94	7714	Stare kopalnie. — Alte Gruben		
		XXIII	15	4844	Piotr		26	9936	Old mines. — Les vieilles mines.		
		XXIV			Polonia				Backenroth		
XXVI				I				Brzozowski		13.0000	
Georg		12	7809	III				Galicja		56.3905	
Giusel Perutz				IV		200	3506	Rohag		167.0000	
Hazay				V				Nowe kopalnie. — Neue Gruben.			
Hekla				VI (Tom)				New mines. — Les mines nouvelles.			
Henryk				VII (Bob)				Abraham		2.2900	
Hirsch Br. I				VIII (Mac)				Blanka I.		6.0000	
„ II		8	5470	Karpacki Rat.		4	6283	„ II.			
Ignacy		29	6055	Starzyzna		1		„ III			
Irma				Regina				URYCZ.			
Jan Albert		7	0173	Schutzmann I				Urycz Ges.		60.0000	
Joanna Petr. Synd.		Artur			„ II			Backenroth		4.0000	
		Kazimierz I			Sobieski		100	0703	Rappaport		
		„ II			Stefania I				Rohag		
		Koppel I			„ II				PEREHIŃSKO.		
		„ II	1	2133	Szczeńc Boże				Pierściński & Co.		26.9600
		Olga I			„ „ II				Premier		
„ II				Sybilla		3	4790	RYPNE.			
Jasienicki		28	9935	Silva Plana I		4	9190	Premier		9.8444	
Kralup (Sylvia)				„ „ II				KOSMACZ.			
Kaukaz				Jeanette				Premier		6.1000	
Kleiner				Oskar		42	8347	SŁOBODA RUNG.			
Krakus		50	5644	Szczur		12	9190	Premier		3.6447	
Lubomirska Dr. Silberberg		I			Swiatowid			Odłoczona produkcja z Tustanowic za			
		II			Albert		128	3048	listonad wynosiła 5272 ¹ / ₄ cyst. z Borysławia		
		III			Leo		43	6453	1894 ³ / ₄ cyst. Z powyższej ilości przynada na		
Luta				Boxal				angielskie kopalnie: Grupa Premiera 1420 ³ / ₄ cyst.			
Maryna				Vanderberg				Związkowa Sp. 189 ³ / ₄ cyst., Joanna 129 ¹ / ₂ cyst. Brit-			
Maurycy		41	3188	Helena		64	1866	tish Austrian 215 cyst. Ratozyn 200 ¹ / ₂ cyst. State			
Melanie I				Violetta				Lands 30 cyst. razem 2185 ¹ / ₂ cyst.			
Mickiewicz		10	6482	Syndykat XV				Na rafinerie przynada: Fanto 868 ¹ / ₂ , Ga-			
Montefiore III		4	1712	„ XVI				licja 452 ³ / ₄ , Karpaty 1146 ³ / ₄ , Montan 63 ¹ / ₂ , Nafta			
Motor.		17	6588	„ XVII				422 ¹ / ₄ , Schodnica 29, Urycz 186 ³ / ₄ , Waterkeyn			
Oil				Tatra				12, razem 3181 ¹ / ₂ cyst.			
Donamon				Tyzia				Abgepipte Produktion von Tustanowice			
Franz				Ural I				pro November betrug 5272 ¹ / ₄ Zist., von Bo-			
Josef				„ II		6	1401	rysław 1894 ³ / ₄ Zist. Es entfallen: auf englische			
Nadzieja				Wanda		20	3242	Gruben u. zwar: Premier-Concern 1420 ³ / ₄ Zist.,			
Natan		I	8	9327	Waterkeyn				Vereinigte 189 ³ / ₄ Zist., Joanna 129 ¹ / ₂ Zist., Bri-		
		II			Mary I				tish Austrian 215 Zist., Ratozyn 200 ¹ / ₂ Zist.,		
									State Lands 30 Zist., zusammen 2185 ¹ / ₂ Zist.		
									Auf Raffinerien entfallen: Fanto 868 ¹ / ₂		
									Galicja 452 ³ / ₄ , Karpath 1146 ³ / ₄ , Montan 63 ¹ / ₂ ,		
									Naphtha 422 ¹ / ₄ , Schodnica 29, Urycz 186 ³ / ₄ , Wa-		
									terkeyn 12, zusammen 3181 ¹ / ₂ Zist.		

EKSP. ROPY OPALOWEJ W LISTOPADZIE 1913. — HEIZÖL-EXPEDITION IM NOVEMBER 1913.

STACJA — STATION	Suma		Petrolea		Karpáth	
	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.
Linz	1	15050		15050	—	—
Lwów	2	23790	2	23790	—	—
„ Podzamcze	3	30510	3	30510	—	—
Nesselsdorf	2	30190	—	—	2	30190
Przemysł	6	85380	6	85380	—	—
Suma	14	184920	12	154730	2	30190

WIADOMOŚCI OSOBISTE.

Na ostatnim posiedzeniu „Galicyjskiego Tow. akc. dla kopalnictwa Naftowego, został p. **Fryderyk Sondheimer** kooptowany do Rady Nadzorczej.

P. **Tadeusz Smołuchowski i Oskar Poeller** założyli pod firmą „Galton“ biuro naftowe mające na celu przeprowadzenia wszelkich transakcyi, wchodzących w skład przemysłu naftowego.

W poprzednim zeszytcie naszego czasopisma wkradły się dwie omyłki a to: P. kol. **Karol Dąbski** objął techniczne kierownictwo kopalni: „Roman“ własn. firmy: „A. T. dawniej Dawid Fanto“ a nie firmy: A. T. Rafineryi Olejów Mineralnych.

P. kol. **Franciszek Jędrzejowski** a nie p. kol. **Ludwig Stocker** objął techniczne kierownictwo kopalń „Mary I.“ i „Mary II.“ w Borysławiu (Ratoczyn).

P. kol. **Bronisław Callier** objął techniczne kierownictwo szybów Clay I. i II., Isabella i Erdoelwerke VII. i XII.

P. kol. inż. **Artur Hulles** został zamianowany technicznym kierownikiem kopalń: „Theresia i Carlos“ w Tustanowicach.

P. kol. **Władysław Kamiński** objął techn. kier. kopalni „Union“ w Mraźnicy.

P. kol. **Józefowi Majewiczowi** poruczono techniczne kierownictwo kopalń „Tryumf“ i „Erdoelwerke I. i II.“

P. **Konrad Zakrzewski** objął techniczne kierownictwo kopalń firmy: „Premier“ w Tustanowicach,

Inż. **Dawid Seelenfreund** został zamianowanym technicznym dyrektorem kopalń Tow. „Compagnie Francaise de Petroles“ w Potoku i Krościenku.

P. **Bogusław Ogrodowicz** został przyjęty jako techn. kierownik kopalni „Parnes“ i „Trunkwalter“ w Tustanowicach.

Przez Władzę górnictwą rządowo upoważniony inżynier górniczy **Henryk Kowarzyk** przeniósł swą siedzibę z Krakowa do Gór Luszowskich, poczta Siersza Wodna.

Przez Władzę górnictwą rządowo upoważniony inżynier górniczy **Stanisław Nowak** przeniósł swą siedzibę z Krakowa do Rogów, poczta Miejsce Piastowe.

PERSONALNACHRICHTEN.

In der letzten Sitzung der „Galizischen Naphtabergbau A. G.“ wurde **Hr. Fritz Sondheimer** in den Verwaltungsrat kooptiert.

Dr. Thaddäus Smoluchowski und Oskar Poeller gründeten unter der Firma „Galton“ ein Naphtabureau zwecks Durchführung sämtlicher ins Gebiet der Naphtaindustrie einschlägigen Transaktionen.

Im vorigem Hefte unseres Blattes haben sich Fehler eingeschlichen u. zw. Herr Koll. **Karl Dąbski** übernahm die techn. Leitung der Grube „Roman“ Eigentum der Firma „A. G. vormalis Dawid Fanto und der Firma A. G. d. Mineralölraffinerien.

Herr Koll. **Franz Jędrzejowski** und nicht Herr Koll. **Ludwig Stocker** übernahm die technische Leitung der Gruben „Mary I.“ und „Mary II.“ in Borysław (Ratoczyn).

Herr Koll. **Bronislaus Ca'llier** wurde als technischer Leiter der Schächte „Clay I. und II.“, „Isabella“ und „Erdoelwerke VII. und XII.“ bestellt.

Herr Koll. **Ing. Artur Hulles** wurde zum technischen Leiter der Gruben „Theresia“ und „Carlos“ in Tustanowice ernannt.

Herr Koll. **Ladislaus v. Kamiński** hat die technische Leitung der Grube „Union“ in Mraźnica übernommen.

Herr Koll. **Josef Majewicz** wurde zum technischen Leiter der Gruben „Tryumf“ und „Erdoelwerke I. und II.“ ernannt.

Herr **Konrad Zakrzewski** übernahm die technische Grubenleitung der Firma „Premier“ in Tustanowice.

Ing. Dawid Seelenfreund wurde zum technischen Direktor der Gruben der „Compagnie Francaise de Petroles“ in Potok und Krościenko ernannt.

Herr **Bogusław Ogrodowicz** wurde als Leiter der Grube „Parnes“ und „Trunkwalter“ in Tustanowice bestellt.

Behördlich autorisierter Bergingenieur **Heinrich Kowarzyk** verlegte seinen Sitz von Krakau nach Góry Luszowskie, Post Siersza Wodna.

Behördlich autorisierter Bergingenieur **Stanislaus Nowak** verlegte seinen Sitz von Krakau nach Rogi. Post Miejsce Piastowe.

Ubiegłego miesiąca odbyło się **Walne Zgromadzenie „Polskiego Towarzystwa Górniczego“** na którym powiększono Dyrekcyę o dwóch członków, a kapitał podniesiono do wysokości 250.000 K.

Transakcja w kopalni wosku. „Länderbank“ sprzedał akcje kopalni wosku „Borysław“ konsorcyum, na którego czele stoją pp. August Rath i Arpad Csonka. Jak wiadomo zakupiło wspomniane konsorcyum przed niejakim czasem kopalnię nafty od „Akcyjnego Towarzystwa dla Przemysłu Naftowego: „Schodnica“.

Podniesienie ceny transportu kolejowego dla benzyny w Niemczech. Chodzą pogłoski, że od 1. stycznia p. r. mają być taryfy kolejowe za niedestylowaną benzynę w Niemczech w dwójnasób powiększone. Zarządzenie to przyczyniłoby się do wyparcia z targów niemieckich benzyny austriackiej na rzecz amerykańskiej.

Produkcja ropy w Baku wynosiła w październiku jak podaje: „Nefitanoje Dielo“ 33.485.000 pudów.

Chodzą pogłoski, że Anglia zamierza opalać ropą nie tylko mniejsze okręty marynarki wojennej, lecz także swoje „dreadnoughty“.

„Koło Mechaników“ słuchaczów Politechniki we Lwowie wybrało następujący Wydział:

- P. Apolinary Bendych przewodniczący.
- P. Witold Blauth I. zastępca przewodniczącego.
- P. Ignacy Bujnicki II. zast. przewodniczącego.
- P. Jerzy Cytarzynski sekretarz.
- P. Zygmunt Tarkowski skarbnik.
- P. Stanisław Łapiński bibliotekarz.

Dnia 23. ubiegłego miesiąca odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej „Krajowego Związku Producentów Ropy“ na którym kooptowano P. Zygmunta Klarfelda, inżyniera, jako dyrektora Tow: Ratoczyn Oil Comp.

Na dniu 25. u. m. zebrali się zastępcy austriackich i węgierskich rafinerij, aby się naradzić nad sposobami, jakie byłyby odpowiednie do zapobieżenia kryzysowi rafinerijnemu. Zgodzono się na wybranie męża zaufania, któryby porozumiał się z pojedynczymi rafinerjami na jakiej zasadzie dałaby się przeprowadzić wspólna organizacja.

W Niemczech przebąkują o przygotowaniach rządu, do zmonopolizowania siły elektrycznej jako źródła światła i siły.

Im verflossenen Monate hat in Krakau die **General-Versammlung der Polnischen Berggenossenschaft** stattgefunden, in welcher man die Direktion um 2 Mitglieder vermehrt und das Kapital zur Höhe von 250.000 Kr. vergrößert hat.

Transaktion in Erdwachsbergbau. Die Länderbank verkaufte die Aktien der Erdwachsgrube „Borysław“ an ein Konsortium, an dessen Spitze die Herren August Rath und Arpad Csonka stehen. Bekanntlich hat dasselbe Konsortium vor einiger Zeit die Ölgruben der Aktiengesellschaft für Naphta-Industrie „Schodnica“, käuflich erworben.

Frachterhöhung für Benzin in Deutschland. Mit 1. Jänner k. J. werden, wie verlautet die Frachtsätze für Rohbenzin in Deutschland auf das doppelte erhöht. Diese Massregel müsste dazu beitragen, dass das österreichische Benzin in Deutschland, durch das amerikanische verdrängt würde.

Die Rohöl-Produktion in Baku betrug im Oktober l. J. nach „Nephtanoje Dielo“ 33.485.000 Pud.

Wie verlautet soll England nicht nur auf seinen kleineren Schiffen der Kriegsmarine, sondern auch auf seinen Dreadnoughts Oelfeuerung in Verwendung bringen.

„Mechaniker Kreis“ der Hörer des Lemberger Polytechnikums wahlte folgenden Ausschuss:

- H. Apolinarius Bendych Vorsitzender.
- H. Witold Blauth I. Vertreter des Vorsitzenden.
- H. Ignatz Bujnicki II. Vertreter des Vorsitzenden.
- H. Georg Cytarzynski Schriftführer.
- H. Siegmund Tarkowski Schatzmeister.
- H. Stanislaus Łapiński Bibliothekar.

Am 23. v. Monates fand eine Verwaltungsratsitzung des Landesverbandes der Rohölproduzenten, statt die den Herrn Ing. Siegmund Klarfeld zum Direktor der Gesellschaft „Ratoczyn Oil Co.“ kooptiert.

Am 25. November fand in Wien das Zusammentreten der Vertreter österreichischer und ungarischer Raffinerien statt, die die Wege und Mittel beriet, wie man der Raffineriekrise entgegentreten soll. Man einigte sich auf die Wahl eines Vertrauensmannes, welcher mit einzelnen Raffinerien in Fühlung treten und die Grundlagen der gemeinsamen Organisation ermitteln soll.

In Deutschland munkelt man von den Vorberreitungen der Regierung zur Monopolisierung der Elektrizität als Licht & Kraftquelle.

SPRAWOZDANIA HANDLOWE.

Benzyna.

Wiedeń 25. listopada. (Sprawozdanie Galicyjskiego Naftowego Towarzystwa Akcyjnego „Galicia“ Wiedeń). Austriackie fabryki produkujące benzynę, niechętnie biorą udział w walce konkurencyjnej na zagranicznych rynkach zbytu i niechętnie towarzyszą Niemcom, a nawet zeń po części ustępują. Popyt w kraju jest za to żywy i notuje 690/700 tną benzynę, obecnie K. 45. za 100 kg. loco stacya Drohobycz, 700/710-tą benzynę zka. Kr. 43 za 100 kg. ze stacyi Drohobycz.

Smary.

Wiedeń 25. listopada. (Sprawozdanie Galicyjskiego Naftowego Towarzystwa Akcyjnego „Galicia“, Wiedeń). Ceny podniosły się i olej gazowy notuje

HANDELS-BERICHTE.

Benzin.

Wien, 25. November. (Bericht der Galizischen Naphta-Aktiengesellschaft „Galicia“, Wien). Die österreichischen Benzin erzeugenden Fabriken leisten dem Konkurrenzkampfe auf den ausländischen Absatzgebieten, insbesondere Deutschland, nur ungerne Gefolgschaft und haben sich zum Teile von Ausbietungen sogar zurückgezogen. Die Inlands-Nachfrage ist eine lebhafte und notiert 690/700-er Benzin zurzeit K 45.— per 100 kg. ab station Drohobycz, 700/710 Benzin ca. K 43.— per 100 kg. ab Station Drohobycz.

Treiböl.

Wien, 25. November. (Bericht der Galizischen Naphta-Aktiengesellschaft „Galicia“, Wien). Die Preise haben angezogen und notiert Inlands-Gasöl zurzeit

Kr. 7.50 za 100 kg. stacya Drohobycz. Ceny na rynkach zagranicznych poszły również w górę.

Parafiny.

Rząd rosyjski wydał zarządzenie uwalniające szkocką parafinę na przyszłość od akcyzy. Przez to zniesienie akcyzy, powstałaby w stosunku do parafiny szkockiej, dla fabrykatów pochodzenia galicyjskiego, który wyłącznie wchodzi w rachubę dla importu z Austro-Węgier do Rosyi, różnica ceny 8 K. za 100 kg., co pociągnęłoby za sobą zupełną stratę korzystnie położonego rynku zbytu w południowej Rosyi dla galicyjskich rafinerii. Wobec tego zwróciły się galicyjskie rafinerie do Ministerium Handlu i Ministerium dla Galicyi z przedstawieniem, aby grożące niebezpieczeństwo odwrócić. Rząd austriacki oceniając słusznie, ważne przedstawienia memoriału, przedsięwziął już kroki mające niebezpieczeństwo grożące austriackiemu przemysłowi zażegnać.

I tak już nie mogą austriackie rafinerie wskutek braku surowca korzystną konjunkturę odpowiednio wykorzystać, to też jest to podwójnie godnem ubolewania, że w ostatnim czasie przedsięwzięto niektóre zarządzenia, które mogą do reszty pogrzebać austriacki wywóz olejów mineralnych.

Wywóz nafty austriackiej do Niemiec wynosił w pierwszych dziesięciu miesiącach b. r. 96.583 ton w przeciwstawieniu do 87.156 ton w roku ubiegłym.

WIADOMOŚCI FINANSOWE.

Niemieckie towarzystwo „Erdöl“. Zakład Kredytowy we Wiedniu posiadał dotychczas opcję na akcje towarzystwa „Erdöl“ w sumie kilkaset tysięcy marek. Obecnie posiadał jeszcze jedną opcję aż do końca grudnia. W kołach bankowych berlińskich oceniają ogólną sumę akcji „Erdölu“ już nabytych przez Zakład Kredytowy na sumę 4 milionów marek. Z uwagi na wielki kapitał zakładowy towarzystwa „Erdöl“, suma 4 milionów marek nie daje jeszcze wpływu zbyt poważnego na sprawy towarzystwa, ale bądź co bądź zapewnia prawo udziału i głos we wszystkich jego sprawach. Jest to bardzo pożądanem z uwagi na to, że towarzystwo „Erdöl“ posiada teraz znaczną ilość kopalń ropy, rafinerii i rurociągów galicyjskich i austriackich w swoich rękach. Powtórę i dlatego, że 80 procent akcji towarzystwa „Olex“ znajduje się w rękach towarzystwa „Erdöl“.

Narady austriackich rafinerii. Ubiegłego tygodnia miały miejsce we Wiedniu kilkakrotne narady austriacko-węgierskich rafinerii, mające na celu ustanowienie podwyżki ceny. Jak wiadomo nie odpowiadają obecnie ceny rafinady cenom targowym, co wpływa z niskich ofert jakie niektóre rafinerie podają. Ceny zostały z 32½ na 30 Kor. franko Oderberg obniżone. Na posiedzeniu tem dowiedziano się, że w ostatnim czasie jedna z rafinerii czeskich znowu ceny obniżyła, wobec czego musiano zaniechać podwyżki ceny. Natomiast postanowiły rafinerie nie

K 7.50 per 100 kg. Station Drohobycz. Die Preise auf Auslandsmärkten sind gleichfalls gestiegen.

Paraffin.

Die russische Regierung hat verfügt, dass schottisches Paraffin künftig von der Akzise befreit wird. Durch die Aufhebung der Akzisgebühr für schottisches Paraffin würde für dieses gegenüber den Fabrikaten galizischer Provenienz, die fast ausschliesslich für die Einfuhr aus Oesterreich-Ungarn nach Russland in Betracht kommen, eine Preisdifferenz von 8 Kr. pro 100 Kg. geschaffen werden, welche den vollständigen Ausfall des für die galizischen Raffinerien günstig gelegenen Absatzgebietes in Süd-russland mit sich bringen würde. Die österreichischen Raffinerien haben sich daher mit einer Eingabe an das Handelsministerium und das Ministerium für Galizien gewendet, um die drohende Gefahr abzuwenden. Die österreichische Regierung hat in voller Würdigung der Ausführungen des Memorandums bereits Schritte unternommen, um die der österreichischen Industrie drohende Gefahr abzuwehren.

Sind die österreichischen Raffinerien infolge des Mangels an Rohprodukten derzeit verhindert, die so überaus günstige Konjunktur entsprechend auszunützen, so ist es doppelt bedauerlich wenn in der letzten Zeit einige Massnahmen ergriffen wurden, welche geeignet erscheinen, den österreichischen Mineralöl-Export noch mehr zu untergraben.

Der Petroleum-Export Oesterreichs nach Deutschland betrug in den ersten zehn Monaten d. J. 96.583 Tonnen gegen 87.156 Tonnen im Vorjahr.

FINANZ-NACHRICHTEN.

Deutsche Erdoel-Gesellschaft. Die Kreditanstalt in Wien besass bisher das Optionsrecht auf Erdoel-Aktien im Betrage von mehreren Hunderttausenden Mark und hat jetzt eine weitere Option bis Ende Dezember erlangt. In Berliner Bankkreisen wird der im Besitz der Kreditanstalt bereits sich befindliche Aktienanteil auf 4 Millionen Mark beziffert. Mit Rücksicht auf das grosse Stammkapital der Erdölgesellschaft gibt eine Summe von 4 Millionen Mark noch keinen zu mächtigen Einfluss auf den Geschäftsgang derselben, sichert aber jedenfalls Recht und Stimme in allen Fragen. Das ist sehr erwünscht mit Rücksicht darauf, dass die Erdölgesellschaft gegenwärtig einen bedeutenden Besitz an Rohölgruben Raffinerien und Rohrleitungen in Galizien und Oesterreich kontrolliert. Ferner auch deshalb weil 80% der Olexaktien in Händen der Erdölgesellschaft sich befinden.

Beratungen der österr.-ungar. Raffinerien. In der vorigen Woche haben in Wien mehrfach Beratungen der österreich-ungarischen Raffinerien stattgefunden, um eine Erhöhung der Preise zu beschliessen. Bekanntlich stehen derzeit die österreichischen Raffinade-Preise mit der Marktlage absolut nicht im Einklang, was auf die Unterbietungen einzelner Raffinerien zurückzuführen ist. Die Preise wurden von 32½ auf 30 K. franko Oderberg geworfen. In der erwähnten Sitzung der Raffinerien wurde jedoch bekannt, dass neuestens wieder eine böhmische Raffinerie mit Ausbietungen vorgegangen ist, weshalb von der erwähnten Erhöhung der Preise wohl Abstand genommen wurde. Hingegen beschlossen die Raffinerien, Verkäufe über den Monat Dezember hinaus vorläufig nicht vorzunehmen. Bezüglich der Preise

przedsiębrać żadnych na razie sprzedaży poza grudzień b. r. Co do cen nie porozumiano się jak już wyżej wspomniano. Co się tyczy dążności kartelowych, powzięto postanowienie, aby powierzyć mężowi zaufania przeprowadzenie rokowań kartelowych. Okoliczność, że w obradach wzięły udział także rafinerie węgierskie i że za kartelem się oświadczyły zdawałaby się widoki tegoż znacznie lepszymi okazać, niż one są w istocie. Rzeczywiście udało się doprowadzić do zbliżenia między mniejszymi rafineriami węgierskimi. Jak wiadomo jest staraniem, przez zlanie mniejszych rafinerii węgierskich, ułatwić przyjsciu kartelu do skutku. Tutaj przypomniemy, że podobne próby już w czasie kartelu miały miejsce, rozbiły się one jednak z powodu wygórowanych żądań małych przedsiębiorstw. Obecna akcja może łatwiej mieć wynik korzystny, gdyż istnieje zamiar oddawać przerobiony przez mniejsze rafinerie surowiec do ostatecznej przeróbki, większej podług nowoczesnych wymogów urządzonej rafinerii.

Pomimo tego zbliżenia oznaczają wtajemniczone koła sytuację jako, równie jak przedtem niepomyślną.

O ostatnich obradach w austriackim przemyśle naftowym dowiadujemy się jeszcze co następuje. W trakcie posiedzeń, czyniono z różnych stron starania, położyć kres tej walce o cenę, walce, która spowodowała obniżkę ceny niżej jej równości wywozowej. Wskazywano na to, że cena ropy, która stoi Drohobycz 8.50, jest sprzeczną z ceną surowca Boryslaw K. 9.— Cała trudność porozumienia się polega na tem, że krótkoterminowe umowy z klauzulą wypowiedzenia, jakie w ostatnich latach były omawiane i wprowadzone, zostały przez miarodajne rafinerie zasadniczo odrzucone. Mniej więcej ogólnie zwyciężyło i utrzymało się zapatrywanie, że sanacja przemysłu naftowego, może nastąpić tylko przy umowie dotyczącej wszystkich produktów i obowiązującej przez dłuższy okres lat. Jasne jest, że taki związek wymaga dłuższych rokowań, tembardziej, że pojedyncze wnioski w tym kierunku, nie są jeszcze stanowczo sformułowane: pomimo tych wyżej wspomnianych wątpliwości, nie robią większe fabryki przeszkód co do krótkoterminowych umów ceny. Rokowania rozbiły się o upór niektórych fabrykantów, którzy widzą swój główny interes w zachowaniu zupełnej swobody swego zbytu i stawiają w tym kierunku nie możliwe do przyjęcia żądania.

Ostatnia wiadomość. Onegdaj odbyło się narada rafinerów nafty. Ratyfikowano na tej konferencji, upoważnienia jednego z członków do rozpoczęcia rokowań w sprawie zawarcia kartelu. Duże wielkie rafinerie oświadczyły, że nie dotrzymają nadal zobowiązania, którem dotąd były związane, iżby nie przedsiębrały sprzedaży terminowych.

Steana Romana w Galicyi. Steana Romana, która jak wiadomo podniosła niedawno swój kapitał zakładowy z 40 na 80 milionów fr., uczyniła znamienny krok, nabywszy prawo wiercenia na prze-

wurde, wie erwähnt, keine Verständigung erzielt. Hinsichtlich der Kartellbestrebungen wurde insofern ein Beschluss gefasst, als die Versammlung einen Vertrauensmann mit der Führung der Kartellverhandlungen betraute. Der Umstand, dass auch die ungarischen Raffinerien an der Sitzung teilnahmen und sich mit diesem Vorschlag einverstanden erklärten, lässt scheinbar die Aussichten für eine Kartellbildung nach aussen hin nicht so ungünstig erscheinen, als sie tatsächlich sind. Wohl ist es gelungen, unter den kleineren oberungarischen Raffinerien eine Annäherung zu erzielen. Bekanntlich will man durch eine Fusionierung der kleineren ungarischen Raffinerien die Bildung eines Kartells erleichtern. Es sei hierbei daran erinnert, dass derartige Versuche schon während der Kartellzeit unternommen wurden, sie scheiterten jedoch an den grossen Ansprüchen der einzelnen kleinen Unternehmungen. Die gegenwärtige Aktion dürfte eher Erfolge bringen u. zw. ist geplant, dass die von den einzelnen kleineren Raffinerien verarbeitete Rohware eine modern eingerichteten grösseren Raffinerie zur definitiven Verarbeitung übergeben wird.

Trotz dieser Annäherung der ungarischen Raffinerien werden in eingeweihten Kreisen die Aussichten nach wie vor als ungünstig bezeichnet.

Ueber die jüngsten Beratungen in der österreichischen Petroleumindustrie erfahren wir folgendes: Bei den Sitzungen wurde von verschiedenen Seiten der Versuch gemacht, dem gegenwärtigen Preiskampf in Petroleum, welcher die Preise bereits nicht unerheblich unter die Exportparität sinken liess, durch irgendwelche Vereinbarungen ein Ende zu bereiten. Es wurde darauf hingewiesen, dass der Petroleumpreis, der auf K. 8.50 Drohobycz steht, bei einem Rohölpreis von K. 9.— Boryslaw widersinnig sei. Die grosse Schwierigkeit einer Einigung besteht namentlich darin, dass kurzfristige und mit Kündigungsklausel ausgestattete Vereinbarungen, wie sie in den letzten Jahren besprochen und teilweise durchgeführt werden, von den massgebenden Raffinerien grundsätzlich abgelehnt werden. Vielmehr ist so ziemlich allgemein die Ansicht durchgedrungen, dass eine Sanierung der Industrie nur von einer langjährigen Vereinbarung, betreffend alle Produkte, zu erwarten sei. Es ist ohne weiteres klar, dass ein derartiger Zusammenschluss an und für sich schon längere Beratungen notwendig macht, wozu noch kommt, dass bestimmte Vorschläge nach dieser Richtung hin heute noch gar nicht vorliegen: ungeachtet dieser vorstehenden Erwägungen hätten gerade grosse Fabriken kurzfristigen Preisvereinbarungen so wie bisher keine Hindernisse in den Weg gelegt, die Verhandlungen scheiterten aber an dem Widerstande einiger Fabrikanten, welche ihr Hauptinteresse in der Wahrung ihrer Freiheit betreffend ihren Absatz erblicken und diesbezüglich unannehmbare Forderung gestellt haben.

Letzte Nachrichten. Vor paar Tagen fand die Beratung der Naphta-Raffinerie statt. In derselben wurde die Bevollmächtigung eines der Mitglieder zu den Kartellunterhandlungen ratifiziert. Zwei grosse Raffinerien erklärten, sie werden weiterhin die Verpflichtung nicht einhalten die Valutaverkäufe nicht vorzunehmen.

Steana Romana in Galizien. Die Steaua Romana, die bekanntlich jüngst ihr Grundkapital von 40 auf 80 Millionen Fr. erhöht hat, hat einen sehr bemerkenswerten Schritt getan, indem sie die Bohr-

strzeni 150 akrów w sercu galicyjskiego obszaru naftowego. W ten sposób uzyskała ona pewną podstawę działania, podczas gdy związany z nią „Bank Niemiecki“ dawno już tutaj ma sferę swych interesów. Nabyte prawo wiercenia pochodzi z rąk hr. Zamoyskiego. Obszar nabyty znany jest i uznany jako ropodajny.

recht über 150 acres Gelände im Herzen des galizischen Oelgebietes erworben hat. Hiermit fasst die Steana in Galizien zum erstenmal festen Fuss, während die mit ihr verbundene „Deutsche Bank“ schon längst daselbst Einzelinteressen verfolgt hat. Die übernommenen Bohrrechte stammen aus der Hand des Grafen Zamoyski: — Das Gelände ist als ölführend anerkannt.

Korespondencye od Redakcyi.

P. Kol. który pod anomimem „Związkowiec“ list do „Związku“ przysłał, zechce odkryć swą przyłbicę i podać nazwisko, inaczej bowiem użytku z listu zrobić nie możemy.

Do niniejszego numeru załączamy kartę zamawiającą p. Stefana Korytki, znanego wydawcy map naftowych.

Blizsze szczegóły znajdą Sz. Czytelnicy w ogłoszeniach.

SPRAWOZDANIE PATENTOWE RZECZNIKA PATENTOWEGO INŻ. ST. DZBAŃSKIEGO WE WIEDNIU VII., MARIAHILFERSTR. 48. — PATENTBERICHT MITGETEILT VOM PATENTANWALT ING. STAN. RITTER VON DZBAŃSKI, WIEN VII., MARIAHILFERSTR. 48.

Nachstehende Anmeldungen wurden beim k. k. Patentamte ausgelegt:

Gegen diese Anmeldungen kann innerhalb zweier Monate vom Tage der erfolgten Bekanntmachung Einspruch erhoben werden.

Am 1. Dezember 1913.

Kl. 5a Hendrich Florian Julian, Petroleumgrubendirektor in Tustanowice, Kucza Tedrzej Petroleumgrubenbohrmeister und Lewicki Karol, Petroleumgrubenmaschinenmeister, beide in Wolanka, „Einrichtung zur Wasserabsperrung in Bohrlöchern“.

Kl. 22c. Barbet Emile Augustin, Ingenieur in Paris, „Verfahren zur ununterbrochenen Rektifizierung und Reinigung von Rohpetroleum“.

Kl. 23c. Berkovits Bela, Werkführer und Perelis Walter, Chemiker, beide in Budapest. „Schwitzverfahren zur Herstellung ölfreien, transparenten Paraffins“.

Kl. 23c. Fazi Romole de, Rentier in Rom. „Verfahren zur Herstellung von Ölen für Explosionsmotoren aus Petroleum- oder Schieferöldestillationsprodukten in Verbindung mit leichten Kohlenwasserstoffen“.

Kl. 23c. Porter Alexander Thomas, Bergwerks-Ingenieur in New-York. „Verfahren zur Behandlung von flüssigen Brennstoffen zur Erzeugung von Brennstoffdampf“.

Kl. 23c. „Steana Romana“ Akt.-Ges. für Petroleumindustrie in Bukarest. „Verfahren zur Darstellung gesättigter aliphatischer Kohlenwasserstoffe durch Reduktion ungesättigter Kohlenwasserstoffe“.

Kl. 46b. Büky von Felsöbüki Aurel, Ingenieur und Berger Franz, Mechaniker, beide in Budapest. „Verfahren und Einrichtung zum Vergasen von schwerflüssigen Brennstoffen“.

Büky von Felsöbüki Aurel, Ingenieur und Berger Franz, Mechaniker, beide in Budapest. „Verfahren und Einrichtung zum Vergasen von schwerflüssigen Brennstoffen“. — Zusatz zu vorstehend bezeichneter Patentanmeldung.

Milch Robert Julius, Kaufmann in Wien, „Vergasereinrichtung für Verbrennungskraftmaschinen mit je einem Vergaser für Leicht- und Schwerbenzin“.

Milch Robert Julius, Kaufmann in Wien. „Vergasereinrichtung für Verbrennungskraftmaschinen mit e einem Vergaser für Leicht- und Schwerbenzin o.

dgl.“ Zusatz zu vorstehend bezeichneter Patentanmeldung.

Nachstehende Anmeldungen wurden beim kaiserlichen deutschen Patentamte ausgelegt:

Am 3. November 1913.

Kl. 23d. Dr. Melamid Meilich und Grötzinger Louis, Freiburg i. B. „Verfahren zur Gewinnung von reinen Mineral-Teer- und Harzölen“. — Zusatz zum Patent No. 264811.

Kl. 81e. Lange Hermann, Berlin und Ruppel Carl, Charlottenburg. „Einrichtung zum Einfüllen, Lagern und Abzapfen feuergefährlicher Flüssigkeiten unter Verwendung einer schwereren neutralen Flüssigkeit“.

Am 10. November 1913.

Kl. 4g. Gottke Otto, Berlin-Halensee. „Petroleumdampfglühlampe mit über dem Vergaser liegendem Brennstoffbehälter“.

Kl. 23b. Steinschneider Leo, Brünn. „Verfahren und Apparat zum Destillieren oder Mischen von Petroleum-Teerölen u. dgl.“

Am 13. November 1913.

Kl. 4g. „Autogen“ Werke für autogene Schweiss-Methoden G. m. b. H., Berlin. „Gebläsebrenner für flüssigen Brennstoff mit aus der Gemischleitung gespeister Vergasungsflamme“.

Am 17. November 1913.

Kl. 4g. „Autogen“ Werke für autogene Schweissmethoden G. m. b. H., Berlin. „Gebläsebrenner für flüssigen Brennstoff“.

Kl. 4g. Löfgren Albert Olof Melcher, Stockholm. „Dampfbrenner für Petroleum und ähnliche Brennstoffe mit Anhe'z-Dampfbrenner“.

Kl. 4g. Fa. W. Rosenstein, Stettin. Leucht- oder Heizvorrichtung für flüssige Brennstoffe“.

Am 24. November 1913.

Kl. 5b. Herzbruch Hugo, Datteln i. W. „Entwässerungsverfahren für Spülversatz“.

Kl. 12o. Petroff Grigori, Kuskowo, Russland. „Verfahren zur Gewinnung der Sulfosäuren aus Naph-tadestillaten, Mineralölen, Paraffin und Ceresin“.

Am 1. Dezember 1913.

Kl. 5a. Tiefbohrunternehmung Albert Fauck & Cie., Wien. „Hydraulischer Futterrohr-Abschneider“.

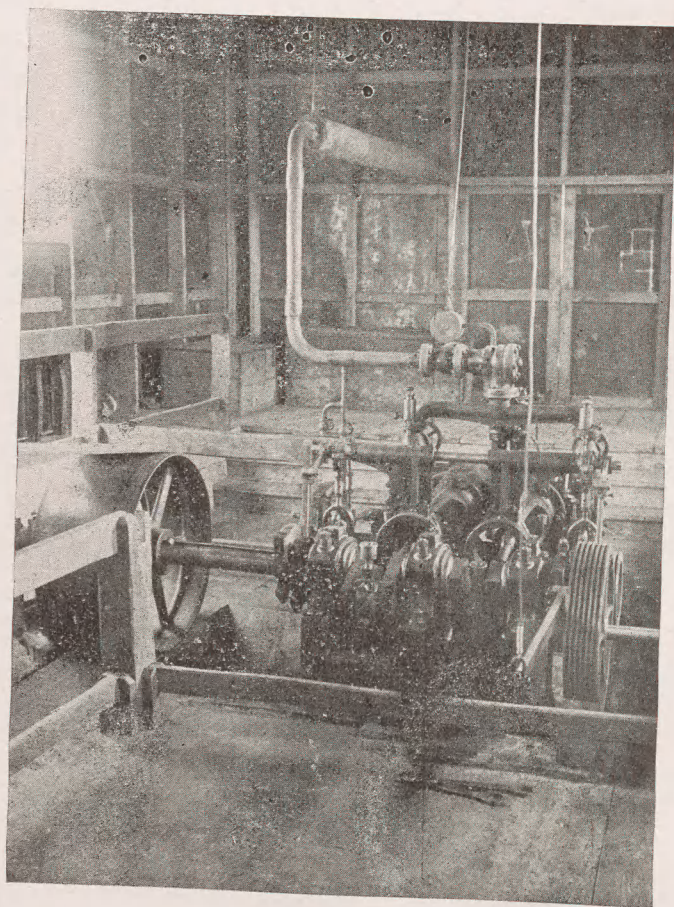
Galizische Karpathen- Petroleum-Aktiengesellschaft

vormals Bergheim & Mac' Garvey.

..... CENTRALE: WIEN.

Maschinen- und Bohrwerkzeug-Fabriken:

-- GLINIK MARYAMPOLSKI, --
BORYSLAW UND TUSTANOWICE.

Telephone:

WIEN { 1637
 { 9572

GLINIK Nr. 2

BORYSLAW { 191
 { 180

Telegramm-Adresse:

PETROLKARPAT, WIEN.

Karpath, Glinik Maryampol.

EXCENTER, BORYSLAW.

Spezialität:

**:: Kombinierte ::
kanadische und
Rotations-
Bohrkräne.**

.....
:: :: Alleinfabrikation von

Sharp & Hughes ---

Bohrmeisseln ohne wel-
chen keine Rotationsboh-
rung von allgemeinem
Erfolge gekrönt werden
kann. - - - - -

Fabrikation von Bohrtensilien für alle Bohrsysteme.

KRONIKA RUCHU.

Z notatek naszego biura statystycznego.

1/12.

W szybie „**Stefania I.**“ w Tustanowicach 1673:40 m. głębokim, wycięto 5" rury, poczem zapuszczono 4" rury do głębokości 1666 m. i przystąpiono do wyrobienia zasypu, co przedwczoraj ukończono i po południu przystąpiono do tłokowania, zapomocą którego uzyskano $1\frac{1}{2}$ cyst. dziennej produkcji.

„**Stefania II.**“ w Tustanowicach ma 1351 m. głębokości zarurowana 5" rurami, przez 2 szychty wierci się zaś 1 szychtę tłokuje się z wynikiem $\frac{1}{4}$ cyst.

Zastanowienie ruchu. W szybach „**Hucul I.**“ i „**Ernestyna II.**“ w Tustanowicach zastanowiono ruch.

Szyb „**Fanto VII.**“ (Terlecki) w Tustanowicach 1420:80 m. głęboki, zarurowany 5" rurami wydał w 24 godzinach zapomocą tłokowania 1 cyst.

„**Marya**“ w Tustanowicach. Przedwczorajsza produkcja tego szybu wynosiła $9\frac{3}{4}$ cyst., wczorajsza 7 cyst.

„**Jakób**“ w Tustanowicach z powodu 5. godzinnej przerwy w tłokowaniu, spowodowanej naprawą haspla, ma tylko $4\frac{1}{2}$ cyst. produkcji.

Szyb Premiera „**Mavis IV.**“ (Maisel) w Tustanowicach został zastanowiony.

W szybie „**Livia**“ w Truskawcu tłokowano z wynikiem 5500 kg.

2/12.

Szyby **Fanto Nr. VII. i XI.** w Tustanowicach. Pierwszy z tych szybów z powodu wyrabiania zasypu, drugi z powodu zakładania nowej liny, mają mniejszą produkcję.

Wznowienie ruchu. W szybie „**Wełdzirz**“ w Tustanowicach podjęto napowrót ruch, względnie instrumentację.

W szybie „**Melania I.**“ (Ada) w Boryslawiu podjęto ruch wiertniczy.

Szyb „**Nafta IV.**“ (Sarmacya) w Tustanowicach który przed kilku dniami dostał $\frac{1}{2}$ – $\frac{3}{4}$ cyst. dziennej produkcji, obecnie nie produkuje nic, mimo że tłokowano bez przerwy. Wobec tego przystąpiono do pogłębiania otworu.

Szyb „**Tadeusz**“ w Tustanowicach Tow. „Alfa“ który wierci się w głębokości 1521 m. przy 4" średnicy rur, tłokowano 4 godziny i uzyskano w tym czasie $\frac{1}{2}$ cyst. produkcji.

„**King Eduard**“ w Tustanowicach, który wczoraj w przeciągu 24 godzin miał $1\frac{1}{2}$ cyst. produkcji, dzisiaj tłokowano tylko przez 1 szychtę z wynikiem $\frac{1}{2}$ cysterny, zaś przez 2 szychty pogłębia się otwór.

3/12.

„**Gottfried I.**“ w Mraźnicy (Las Lindenbaumów) 1151:50 m. 6" rury — wierci się w żółtym piaskowcu i łyżkuje się. Zapomocą łyżkowania wydobywa się od wczoraj $\frac{1}{2}$ cyst. ropy, która pochodzi z głębokości 951 m. Obecnie montuje się na kop. haspel.

„**Eliseum**“ w Tustanowicach (1478:20 m. 6") tłokowano 24 godzin z wynikiem $1\frac{1}{2}$ cyst.

W szybie „**Zeus**“ w Tustanowicach wyrabia się zasyp, wobec czego nie ma produkcji.

„**Galic. Spółka naft. II.**“ w Tustanowicach nie tłokuje się z powodu instrumentacji.

W szybie „**Schreier III.**“ w Tustanowicach, 1248 m. gł. wyciąga się 6" i 7" rury, poczem będzie się rekonstruować otwór, który zaruruje się 7" rurami.

BETRIEBSCHRONIK.

Aus den Notizen unseres statistischen Büros.

1/12.

Im Schachte „**Stefanie I.**“ in Tustanowice 1673:40 m. tief, wurden 5" Röhren ausgeschnitten, dann 4" Röhren bis zur Tiefe von 1666 m. eingelassen, wonach der Nachfall ausgearbeitet und vorgestern nachmittags zu kolben begonnen wurde. Dadurch erzielte Produktion beträgt $1\frac{1}{2}$ Zist. täglich.

„**Stefanie II.**“ in Tustanowice ist 1351 m. tief, mit 5" Röhren verrohrt und wird während 2 Schichten gebohrt und 1 Schicht mit Erfolg von $\frac{1}{4}$ Zist. gekolbt.

Betriebseinstellung. Schächte „**Hucul I.**“ und „**Ernestyna II.**“ in Tustanowice wurden gestern eingestellt.

Fantoschacht Nr. VII. (Terlecki) in Tustanowice 1420:80 m. tief mit 5" Röhren verrohrt hat in 24 Stunden mittels Kolben 1 Zist. Produktion ergeben.

„**Marya**“ in Tustanowice. Die vorgestrige Produktion betrug $9\frac{3}{4}$ Zist. die gestrige 7 Zist.

„**Jakób**“ in Tustanowice hat wegen einer 5 stündigen Unterbrechung im Kolben, welche zufolge Haspelreparatur verursacht wurde — nur $4\frac{1}{2}$ Zist. Produktion.

Schacht „**Mavis IV.**“ (Maisel) der Premiergesellschaft in Tustanowice wurde eingestellt.

Im Schachte „**Livia**“ in Truskawiec wurde mit Erfolg von 5500 Kg. gekolbt.

2/12.

Fantoschächte Nr. VII. und XI. in Tustanowice. Der erste wegen Ausarbeitung des Nachfalls, der zweite infolge Aufwicklung eines neuen Seiles haben kleinere Produktion.

Betriebsaufnahme. Im Schachte „**Wełdzirz**“ in Tustanowice wurde der Betrieb, resp. die Instrumentation wiederaufgenommen.

Im Schachte „**Melanie I.**“ (Ada) in Boryslaw wurde der Bohrbetrieb aufgenommen.

Schacht „**Naphta IV.**“ (Sarmacya) in Tustanowice, welcher vor einigen Tagen eine Produktion von $\frac{1}{2}$ – $\frac{3}{4}$ Zist. täglich bekommen hat, produziert gegenwärtig gar nichts, obwohl ununterbrochen gekolbt wurde. Es wurde deshalb zur Vertiefung des Schachtes geschritten.

Schacht „**Tadeusz**“ in Tustanowice der Ges. „Alfa“, welcher bei 1521 m. Tiefe u. 4" Röhrendimension gebohrt wird, wurde 4 Stunden gekolbt und hat in dieser Zeit $\frac{1}{2}$ Zist. ergeben.

„**King Eduard**“ in Tustanowice, welcher gestern in 24 Stunden $1\frac{1}{2}$ Zist. produzierte, wurde heute nur 1 Schicht gekolbt mit Erfolg von $\frac{1}{2}$ Zist. während 2 Schichten wurde das Bohrloch vertieft.

3/12.

„**Gottfried I.**“ in Mraźnica (Wald Lindenbaum) 1151:50 m., 6" Röhren — bohrt im gelben Sandstein und löffelt. Durch das Löffeln wird ab gestern $\frac{1}{2}$ Zist. Oel gewonnen, welches aus der Tiefe von 961 m. kommt. Auf dieser Grube wird die Haspel montiert.

„**Eliseum**“ in Tustanowice 1478:20 m. 6" hat durch 24 Stunden gekolbt mit $1\frac{1}{2}$ Zist. Resultat.

Im Schachte „**Zeus**“ in Tustanowice wurde Nachfall ausgearbeitet, weshalb keine Produktion vorhanden ist.

„**Galic. Spółka naft. II.**“ in Tustanowice zufolge Instrumentation wird nicht gekolbt.

„**Maria Teresa II.**“ w Tustanowicach tłokuje się tylko przez 2 szychty, wskutek czego produkcja wynosi tylko 2 cyst.

„**Dorrit**“ w Tustanowicach z powodu naprawy maszyny, ma mniejszą produkcję.

Perehińsko. Szyb Premiera Nr. V. produkuje bez zmiany, gazy natomiast wzmożły się.

Targ ropny. Na giełdzie nie było dzisiaj żadnych transakcji, poza giełdą kupowano ropę po K. 8:32 i K. 8:33.

5/12.

Z powodu święta Barbary, nie pracowano wczoraj na kopalniach przez cały dzień.

Szyb „**Banzay II.**“ w Tustanowicach. Z powodu przerw w tłokowaniu szyb ten produkuje na razie tylko 2 cyst. W tych dniach będzie ukończone montowanie nowego haspla.

W szybie „**Mina**“ w Tustanowicach rozszerza się otwór, wobec czego nie ma na razie produkcji.

Szyb „**Perkins & Ska Nr. V.**“ w Tustanowicach, Od kilku dni w szybie tym, który ma 770 m. głębokości przy 7" średnicy rur, przychodzą 2-3 wybuchy ropne, oraz silne gazy.

W szybie „**Clay I.**“ w Tustanowicach, który ma 1407:20 m. głębokości a zarurowany jest 5" rurami do głębokości 1382:90 m. zamyka się wodę.

Opaka. Szyb Tow. Karpackiego Nr. I. „**Brawo**“ produkuje w dalszym ciągu 1800 kg. dziennie. Szyb Nr. II. który obecnie się montuje, będzie z końcem b. m. puszczony w ruch. Po ukończeniu tego szybu przystąpi wymienione Towarzystwo do budowy trzeciego szybu.

Bitków. Sp. naft. „**Ropex**“ ukończyła montowanie szybu Nr. I. na parc. 2519. Do opalu dostarcza „**Opiąg**“ gazy i w tym celu montuje się obecnie rurociąg.

6/12.

W szybie „**Światowid**“ w Borysławiu tłokowano od wczoraj 6. wieczór do dzisiaj 6. rano z wynikiem około 1 cyst. — Szyb ma 1142 m. głębokości, zarurowany 4" rurami do 1048 m. Dzisiaj wyrabia się zasyp, zaś w nocy będzie się znowu tłokować.

„**Hubicze**“ w Tustanowicach tłokowano przez 21 godzin z wynikiem 1 $\frac{3}{4}$ cyst.

„**Niagara**“ w Tustanowicach tłokowano tylko 12 godzin a przez dalsze 12 godzin czyszczono otwór wskutek czego produkcja dzisiejsza wynosi tylko 2 cyst.

„**Livia**“ w Truskawcu. Produkcja tego szybu podniosła się na $\frac{3}{4}$ cyst.

Kosmacz. Szyb Premiera Nr. II. pogłębia się, przeto nie ma produkcji.

Ekspedycja kolejowa wynosiła w listopadzie: do rafinerii 5609 wozów = 79470440 kg. na opał 14 wozów = 184920 kg. razem 5623 wozów = 79655350 kg. — Akc. Tow. Galicja odtoczyło do rafinerii w Drohobyczu 740 cyst.

Targ ropny. Na giełdzie lwowskiej zrobiono transakcji na 600 cyst.

9/12.

„**Ernuśka**“ w Borysławiu. Po pogłębieniu otworu do 1326 m. podniosła się produkcja tego szybu na 2 cyst. dziennie. Szyb zarurowany jest 6" rurami.

„**Phönix-Łaszcz Nr. I. i II.**“ w Borysławiu nabyli Bracia Weiss z Wiednia. Nr. I ma być w styczniu puszczony w ruch.

„**Naphta VI**“ w Tustanowicach z powodu wyrabiania zasypu ma dzisiaj mniejszą produkcję.

Im Schachte „**Schreier III.**“ in Tustanowice 1248 m. tief, werden 6" und 7" Röhren gezogen und als dann wird das Bohrloch rekonstruiert und mit 7" Röhren verkleidet.

„**Maria Teresa II.**“ in Tustanowice, wird nur 2 Schichten gekolbt, weshalb bloss 2 Zist. Produktion.

„**Dorrit**“ in Tustanowice zufolge Maschinenreparatur hat kleinere Produktion.

Perehińsko. Premierschacht Nr. V. produziert unverändert, jedoch wurden die Gase intensiver.

Rohoelmarkt. Börsenmarkt verlief heute geschäftslos, nach börslich fanden Transaktionen mit K 8:32 u. K 8:33 statt.

5/12.

Wegen des Barbara-Feiertages wurde gestern tagsüber nicht gearbeitet.

Schacht „**Banzay II.**“ in Tustanowice. Zufolge Störungen im Kolben produzierte Schacht nur 2 Zist. Dieser Tage wird die neue Haspel fertigmontiert.

Im Schachte „**Mina**“ in Tustanowice wird das Bohrloch nachgebohrt, weshalb vorläufig keine Produktion vorhanden ist.

Schacht „**Perkins Co. Nr. V.**“ in Tustanowice. Seit einigen Tagen kommen in dieser Bohrung, welche 770 m. tief und mit 7" Röhren verrohrt ist, 2—3 Ausbrüche täglich, und es treten auch starke Gase zutage.

Im Schachte „**Clay I.**“ in Tustanowice, welcher 1407:20 m. tief ist und mit 5" Röhren bis 1382:90 verrohrt, wird das Wasser abgesperrt.

Opaka. Karpathischacht Nr. I. „**Brawo**“ produziert weiter 1800 Kg. täglich. Schacht Nr. II. wird montiert und gegen Ende dieses Monats in Betrieb gesetzt. Nach Beendigung dieses wird man zur Montage eines dritten Schachtes schreiten.

Bitków. Bohrges. „**Ropex**“ beendigte die Montage ihres Schachtes Nr. I. auf Parzelle 2519. Zur Beheizung liefert „**Opiąg**“ Gase und es wird gegenwärtig eine Gas-Rohrleitung montiert.

6/12.

Auf „**Światowid**“ in Borysław wurde ab 6 Uhr abends bis heute 6 Uhr früh gekolbt und zka 1 Zist. Produktion gewonnen. Der Schacht ist 1142 m. tief mit 4" Röhren bis 1048 verrohrt. Heute arbeitet man den Nachfall aus und in der Nacht wird gekolbt worden.

„**Hubicze**“ in Tustanowice wurde 21 Stunden gekolbt mit Resultat von 1 $\frac{3}{4}$ Zist.

„**Niagara**“ in Tustanowice wurde nur 12 Stunden gekolbt und während weiteren 12 Stunden wurde das Bohrloch gereinigt — deshalb beträgt die Produktion bloss 2 Zist.

„**Livia**“ in Truskawiec. Die Produktion dieses Schachtes ist auf $\frac{3}{4}$ Zist. gestiegen.

Kosmacz. Premierschacht Nr. II. wird vertieft, weshalb vorläufig keine Produktion vorhanden ist.

Rohoel-Bahn-Expedition betrug im November: an Raffinerien 5609 Wagen = 79,470.430 kg, an Heizöl 14 Wagen = 184.10 kg. zusammen 5623 Wagen = 79,655.350 kg. — Akt. Ges. „**Galicja**“ hat an die Raffinerie in Drohobycz 740 Zist. abgepipt.

Rohoelmarkt. Auf der Lemberger Börse fanden heute Transaktionen auf 600 Zist. statt.

9/12.

„**Ernuśka**“ in Borysław. Nach Vertiefung bis 1326 m. ist die Produktion dieses Schachtes auf 2 Zist. gestiegen. Der Schacht ist mit 6" Röhren verrohrt.

„Natan II.“ w Borysławiu 880 m. głęboki, zarurowany 7" rurami dostał w sobotę silny wybuch ropny.

„Szczęść Boże“ w Tustanowicach 849 m. głęboki, zwierca urwane 7" rury.

„Zeppelin I.“ w Tustanowicach (1350 m. 5") wierci się w piaskowcach z łupkami i ma ślady ropne.

„Zeppelin II.“ w Tustanowicach (1015 m. 7") wierci się w łupkach.

Dobrohostów. Szyb Karpat Nr. I. ma 1732 m. głębokości, zarurowany 5" rurami i wierci się w twarzym piaskowcu.

Pniów. Dr. Wassung i Ska ukończyli montowanie szybu „Bituman“ i rozpoczęli wiercenie.

Rypne. Szyb Premiera „Hannibal II.“ dostał w głębokości 190 m. około 1500 kg. dziennej prod.

Szyb „Karpat Las VI.“ w Tustanowicach na razie nie ma żadnej produkcji, gdyż wyrabia się w nim zasyp.

10/12.

Na kopalni „Banzay II.“ w Tustanowicach rozpoczęto dzisiaj tłokować zapomocą nowego haspla i jakkolwiek tenże jeszcze należycie nie funkcjonuje, ocenia się dzisiejszą produkcję tego szybu na około 5 cyst., gdyż zaraz w pierwszych 8 godzinach uzyskano blisko 3 cyst.

W szybie „Eleonora“ w Tustanowicach wyrabia się zasyp wskutek czego nie ma produkcji.

W szybie „Mina“ w Tustanowicach rozszerza się otwór i dlatego dzisiaj nie ma produkcji.

„Wisła“ w Tustanowicach tłokowano tylko 12 godzin następnie 12 godzin rozszerzano otwór.

„Franz I.“ w Borysławiu (las Lindenbaumów) 483 m. 10" wierci się w naszych łupkach.

„Montefiore III.“ w Borysławiu (1170 m. 6") instrumentuje się za urwanymi rurami.

„Galic. Spółka naft. III.“ w Tustanowicach. Tutaj ukończono instrumentację za urwanymi 7" rurami. Szyb ten ma 1039-45 m. głębokości.

„Krakus“ w Borysławiu. Produkcja tego szybu spadła na 1½ cyst. wobec czego szyb pogłębia się.

Targ ropny. Obrót targowy na giełdzie lwowskiej wynosił około 500 cyst.

11/12.

Szyb „Diamant“ w Borysławiu. Po zapuszczeniu 6" rur rozpoczęto wczoraj tłokować. Zapomocą tłokowania osiągnięto w przeciągu 1 szychty 3 cyst. Po wytlokowaniu tej ilości pokazało się, że przypływ ropy jest tego rodzaju, że produkcję można narazie ocenić najwyżej na 1 cysternę dziennie, a początkowo tak pomyślny wynik pochodzi z nagromadzonej w otworze ropy. Obecnie pogłębia się 1028 m. głęboki otwór a także przez kilka godzin tłokuje się. Rozszerzona pogłaska o przyjsciu znaczniejszej produkcji w tym szybie, jest przedwczesną.

„Erdoelwerke Galizien XIV. i XV.“ w Tustanowicach były z powodu braku wody, bez ruchu.

Szyb Premiera „Eileen“ w Tustanowicach tłokowano tylko przez 1 szychtę, zaś przez 2 szychty pogłębiany otwór, wskutek czego produkcja wynosi tylko ½ cyst.

„Phönix-Łaszcz“ Nr. I. u. II. in Borysław wurde von Gebr. Weiss aus Wien erworben. Nr. I. wird im Jänner in Betrieb kommen.

„Naphta VI.“ in Tustanowice hat heute kleinere Produktion, weil der Nachfall ausgearbeitet ist.

„Natan II.“ in Borysław 880 m. tief, mit 7" Röhren verrohrt hatte am Samstag einen intensiven Oelausbruch.

„Glückauf“ in Tustanowice 849 m. tief, zerbohrt die gerissenen 7" Röhren.

„Zeppelin I.“ in Tustanowice (1350 m. 2") wird im Sandstein mit Schiefer gebohrt und hat Rohoelspuren.

„Zeppelin II.“ in Tustanowice (1015 m. 7") wird im Schiefer gebohrt.

Dobrohostów. Karpathschacht Nr. I. ist 1732 m. tief, mit 5" Röhren verrohrt und wird im harten Sandstein gebohrt.

Pniów. Dr. Wassung & Co. beendigte die Montage des Schachtes „Bitumen“, und nahm den Bohrbetrieb auf.

Rypne. Premierschacht „Hannibal II.“ bekam in der Tiefe von 190 m. eine Tagesproduktion von 1500 kg.

Karpathschacht „Wald VI.“ in Tustanowice hat vorläufig keine Produktion, weil Nachfall ausgearbeitet wird.

10/12.

Auf „Banzay II.“ in Tustanowice wurde heute eine neue Haspel in Betrieb gesetzt und obwohl diese noch nicht ganz regelrecht funktioniert, schätzt man die heutige Produktion auf zka 5 Zist. da schon in den ersten 8 Stunden beinahe 3 Zist. gewonnen wurden.

Im Schachte „Eleonora“ in Tustanowice wird Nachfall ausgearbeitet weshalb keine Produktion.

„Mina“ in Tustanowice wird nachgebohrt und hat deshalb heute keine Produktion.

„Wisła“ in Tustanowice wurde nur 12 Stunden gekolbt und 12 Stunden nachgebohrt.

„Franz Nr. I.“ in Borysław (Wald Lindenbaum) 483 m. 10" — wird im grauen Schiefertone gebohrt.

„Montefiore III.“ in Borysław, 1170 m. tief mit 6" Röhren verrohrt, instrumentiert nach gerissenen Röhren.

„Galicyska Spółka naft. III.“ in Tustanowice. Hier hat man die Instrumentation nach gerissenen 7" Röhren beendet. — Der Schacht ist 1039-45 m. tief.

„Krakus“ in Borysław. Die Produktion dieses Schachtes ist auf 1½ Zist. gesunken, weshalb er vertieft wird.

Rohoelmarkt. Rohoelumsatz auf der Lemberger Börse betrug heute zka 500 Zist.

11/12.

Schacht „Diamant“ in Borysław. Nach dem Einlassen der 6" Rohrtour wurde gestern gekolbt. Durch das Kolben in 1 Schicht erzielte man über 3 Zist. Nach dem Abkolben dieses Quantum zeigte sich dass der Oelzufluss ein derartiger ist, dass man die Produktion auf 1 Zist. pro Tag vorderhand schätzen kann und dass anfangs so günstiger Resultat vom angesammelten Oele stammt. Gegenwärtig vertieft man das 1028 m. Bohrloch und wird dasselbe durch einige Stunden exploitiert. Das verbreitete Gerücht von einer grösseren Produktion dieses Schachtes ist verfrüht.

„Erdoelwerke Galizien XIV. u. XV.“ in Tustanowice waren zufolge Mangel an Wasser nicht im Betrieb.

„**Bitum II.**“ w Tustanowicach wierce się i nie ma żadnej produkcji.

„**Bleriot**“ w Tustanowicach tłokowano na próbę z wynikiem 1 cyst.

„**Nafta IV.**“ w Tustanowicach wyrabia zasyp i tłokuje.

„**Erich**“ (Nafta VII.) w Borysławiu po wyciągnięciu starych 5" rur, wyrabia się zasyp, poczem zapuści się nowe 5" rury do tłokowania.

12/12.

„**Elżbieta**“ w Tustanowicach 1229.75 m. głęboka, zarurowana 6" rurami dostała za tłokiem znacniejszą produkcję, którą na podstawie dotychczasowego przypływu oceniają na 14—16 cyst. na dobę.

„**Gertruda**“ w Tustanowicach 1294.40 m. została dziś w zupełności odgwożdżona. Po wyrobieniu zasypu zapuści się 5" rury, poczem przystąpi się do pogłębienia otworu.

„**Nafta IX.**“ w Tustanowicach 1333 m. po dłuższej instrumentacji został odgwożdżony a po zapuszczeniu 5" rur rozpoczęto wczoraj tłokować i uzyskano 2000 kg. produkcji.

Szyb firmy Fanto & Co. „**Karl**“ w Borysławiu, położony na terenie kop. Johanna rozpoczęto na nowo montować w celu podjęcia w nim ruchu wiertniczego. Szyb ten ma 700 m. gł. i 9" rury.

„**Litwa II.**“ w Tustanowicach nie tłokuje się z powodu braku wody.

„**Bitum II.**“ w Tustanowicach po pogłębieniu otworu (1195 m. 5") produkuje za tłokiem $1\frac{1}{2}$ cyst.

W szybie „**Livia**“ w Truskawcu wyrabia się zasyp.

13/12.

„**Elżbieta**“ w Tustanowicach. Wczorajsza produkcja tego szybu wynosiła 15 cystern. Do dzisiaj 10 h rano oddano tłoczni 14 cyst.

„**Banzay II.**“ w Tustanowicach ma dziś mniejszą, t. j. 7 cyst. prod. z powodu braku dostatecznej ilości pary.

„**Zbyszko**“ w Borysławiu. Po 2 miesięcznej instrumentacji i zapuszczeniu nowej tury 5" rur do 1260.59 m. rozpoczęto wczoraj tłokowanie i jak to we wczorajszym wykazie zaznaczyliśmy, uzyskano 1 cyst. przyczem wyrabiano przez pewien czas zasyp. Dzisiejszą produkcję tego szybu oceniają na $1\frac{1}{2}$ cyst.

„**Kamilla I.**“ w Borysławiu (1336.35 m. 4") wierce się przez 12 godzin a przez 12 godzin dziennie tłokuje się z wynikiem $\frac{1}{2}-\frac{3}{4}$ cyst.

Na „**Kamilli II.**“ w Borysławiu (1329.60 m. 6" rury) ukończono budowę nowej wieży i w tych dniach będzie się zapuszczać 5" rury.

W szybie „**Popielanka**“ w Tustanowicach (1318 m.) zapuszcza się 5" rury.

Na kop. „**Opeg I.**“ w Tustanowicach buduje się nową wieżę.

„**Karla I.**“ w Mraźnicy (1170.50 m. 5") wierce się i tłokuje.

„**Karla II.**“ w Mraźnicy ma 721 m. głęb. zarurowany 9" rurami, wierce się.

Premierschacht „Eileen“ in Tustanowice wurde nur 1 Schicht gekolbt und 2 Schichten gebohrt, weshalb beträgt die Produktion bloss $\frac{1}{2}$ Zist.

„**Bitum II.**“ in Tustanowice wird gebohrt und hat keine Produktion.

„**Bleriot**“ in Tustanowice wurde probeweise gekolbt mit Erfolg v. 1. Zist.

„**Naphta VI.**“ arbeitet den Nachfall aus und kolbt.

„**Erich**“ (**Naphta VII.**) in Boryslaw. Nachdem die alten 5" Rohre gezogen wurden, arbeitet man Nachfall aus und werden als dan neue 5" Rohre zwecks Kolbens eingebaut.

12/12.

„**Elisabeth**“ in Tustanowice 1229.75 m. tief, mit 6" Röhren erkleidet, erhielt eine grössere Produktion, welche man nach dem bisherigen Zuflusse auf 14-16 Zist. pro Tag schätzen kann.

„**Gertruda**“ in Tustanowice 1294.40 m. wurde heute entnagelt, Nach Ausarbeitung des Nachfalles werden 5" Rohre eingelassen und der Schacht weiter gebohrt.

„**Naphtaschacht IX.**“ in Tustanowice 1333 m. tief, wurde nach längerer Instrumentation entnagelt, dann 5" Röhren eingelassen u. gestern zu kolben begonnen. Dadaurch erzielte Produktion beträgt 2000 Kg.

Fantoschacht „**Karl**“ in Boryslaw. Auf dem Terrain der Grube Johanna, wird der eingestellte Schat Karl, 700 m. tief mit 9" Röhren verrohrt, zwecks Wiederaufnahme des Betriebes neumontiert.

„**Litwa II.**“ in Tustanowice. Infolge Mangel an Wasser, wurde nicht gekolbt.

„**Bitum II.**“ in Tustanowice nach Vertiefung des Bohrloches (1195 m. 5") produziert mittels Kolbens $1\frac{1}{2}$ Zist.

Im Schachte „**Livia**“ in Truskawiec wird Nachfall ausgearbeitet.

13/12.

„**Elisabeth**“ in Tustanowice. Die gestrige Produktion dieses Schachtes betrug 15 Zisternen. Bis heute 10 Uhr früh wurden 14 Zist. der Druckstation übergeben.

Auf „**Banzay II.**“ in Tustanowice zufolge schwachen Dampfes ist die Produktion auf 7 Zist. gesunken.

Auf „**Zbyszko**“ in Boryslaw wurde nach 2 monatlicher Instrumentation und nach dem Einlassen einer 5" Rohrtour bis 1260.59 m. — gestern wieder gekolbt. Die Produktion betrug, wie wir gestern vermerkt haben nur 1 Waggon zufolge Ausarbeitung des Nachfalles, heute wird sie auf ca $1\frac{1}{2}$ Zisternen geschätzt.

„**Kamilla I.**“ in Boryslaw (1336.35 m) wird 12 Stunden gebohrt und 12 Stunden täglich gekolbt mit Erfolg von $\frac{1}{2}-\frac{3}{4}$ Zist.

Auf „**Kamilla II.**“ in Boryslaw 1320.60 m. tief und mit 6" Röhren verrohrt, wurde ein neuer Bohrturm aufgebaut und in nächsten Tagen beginnt man mit dem Einbauen der 5" Rohre.

Im Schachte „**Popielanka**“ in Tustanowice (1318 m.) werden 5" Röhren eingelassen.

Auf „**Opeg I.**“ in Tustanowice wird ein neuer Turm gebaut.

„**Karla I.**“ in Mraźnica 1170.50 m. 5" wird gebohrt u. gekolbt.

„**Karla II.**“ in Mraźnica ist 721 m. tief mit 9" Röhren verrohrt und wird weiter gebohrt.

Bitków i okolica.

Stan kopalń w wierceniu i w montowaniu z 4. grudnia 1913.

Opiag Nr.	1	794.90 m.	4" rury	—	wierci
"	26	292.70 "	12" "	—	"
"	27	625.40 "	7" "	—	zapuszcza lej
"	29	733.50 "	7" "	—	wybuchy wierci
"	30	112.30 "	14" "	—	wierci
"	31	668.20 "	7" "	—	"
"	32	224.20 "	12" "	—	prostuje otwór
"	35	116.30 "	14" "	—	wierci
"	37	109.70 "	16" "	—	"
Płycki II.		730.— "	4" "	—	montuje na nowo
Stefan		81.80 "	12" "	—	wierci
Oliga 1		258.— "	10" "	—	"
Oliga 2		142.10 "	12" "	—	"
Gold 2		447.50 "	9" "	—	"
Henryk		112.— "	12" "	—	"
Victoria		824.— "			zastanowiono
Elsa		902.— "	6" rury	—	wierci i łyżkuje
Polanka		833.— "	6" "	—	wierci
Ropex I.					zmontowany.

Maniawa.

Opiag I. 21.10 m. 18" rury — instrum. za rurami

Pasieczna.

Oliga 3 303.10 m. 10" rury — zamyka wodę

Pniów.

Tepege 1 montuje
Bitumen zmontowany
Maurycy 120.20 m. 14" rury — wierci

Kryczka.

Opiag 1 montuje.

K U R S A

Giełdy zbożowej i towarowej we Lwowie z dnia 12. grudnia 1913. Godzina 5-ta popołudniu.

Ropa:

a) marka Borysławska K 8.15 — K 8.23
na grudzień
kurs końcowy " 8.15
na styczeń " 8.27 — " 8.32
kurs końcowy " 8.27
Usposobienie słabe.

K U R S A

Giełdy zbożowej i targowej we Lwowie z dnia 13. grudnia 1913.

a) ropa borysławska K 8.01 — 8.08
na grudzień
na styczeń " 8.15 — 8.17
Kurs końcowy na styczeń K 8.17

Ceny podane w kor. za 100 kg. loco cysterna Borysław.

Usposobienie słabe, na grudzień dawano 8.01 — żądano 8.08.

Bitków u. Umgebung.

Stand der im Bohren u. Montage befindlichen Schächte vom 4. Dezember 1913.

Opiag Nr.	1	794.90 Mtr.	4" Röhre	—	bohrt
"	26	292.70 "	12" "	—	"
"	27	625.40 "	7" "	—	Ausbrüche — lässt Trichter ein
"	29	733.50 Mtr.	7" Röhre	Ausbrüche	— bohrt
"	30	112.30 "	14" Röhre	—	bohrt
"	31	668.20 "	7" "	—	"
"	32	224.20 "	12" "	—	richtet gerade das Bohrloch
"	35	116.30 Mtr.	14" Röhre	—	bohrt
"	37	109.70 "	16" "	—	"
Płycki II		730.— "	4" "	—	wird neumontiert
Stefan		81.80 "	12" Röhre	—	bohrt
Oliga 1		258.— "	10" "	—	"
Gold 2		447.50 "	9" "	—	"
Henryk		112.— "	12" "	—	"
Victoria		824.—			eingestellt
Elsa		902.— Mtr.	6" Röhre	—	bohrt u. löffelt 1/2 Wag. täglich
Polanka		833.— Mtr.	6" Röhre	—	bohrt
Ropex I.					montiert.

Maniawa.

Opiag 1 21.10 Metr. 18" Röhre — Instrumentation

Pasieczna.

Oliga 3 303.10 Metr. 10" Röhre — sperrt das Wasser

Pniów.

Tepege 1 montiert
Bitumen montiert
Maurycy 120.20 Mtr. 14" Röhre — bohrt

Kryczka.

Opiag montiert.

KURSNOTIERUNGEN

der Lemberger Getreide und Warenbörse vom 13. Dezember 1913. 5. Uhr nachmittags.

Rohöl:

a) Boryslawer Marke K 8.15 — K 8.23
per Dezember
Schlusskurs " 8.15
per Jänner " 8.27 — " 8.32
Schlusskurs " 8.27
Tendenz schwach.

KURSNOTIERUNGEN

der Lemberger Getreide und Warenbörse vom 13. Dezember 1913.

a) Boryslawer Rohöl K 8.01 — 8.08
per Dezember
per Jänner " 8.15 — 8.17
Schlusskurs per Jänner K 8.17
Preise in Kronen per 100 kg. loco Zistern Borysław.

Tendenz schwach per Dezember Geld 8.01 Ware K 8.08.

TREŚĆ.

Sprawy Związku. — Wit Sulimirski. O rozwoju kopalnictwa naftowego w Galicyi. — Motor wybuchowy a maszyna parowa. — Ekspedycya ropy schodnickiej, uryckiej i mrażnickiej w listopadzie 1913. — Ekspedycya ropy do rafinerii w listopadzie 1913. — Tłoczenie za listopad 1913. — Ekspedycya ropy opałowej w listopadzie 1913. — Wiadomości osobiste. — Sprawozdania handlowe. — Wiadomości finansowe. — Korespondencye do Redakcyi. — Sprawozdanie patentowe rzeczownika patentowego inż. St. Dzbańskiego we Wiedniu. — Kronika ruchu.

INHALT.

Vitus v. Sulimirski. Die Entwicklung des Naphta-Grubenwesens in Galizien. — Der Verbrennungsmotor und Dampfmaschine. — Schodnica-, Urycz- und Mrażnica-Oelexpedition im November 1913. — Rohöl-Expedition an Raffinerien im November 1913. — Pipung pro November 1913. — Heizöl-Expedition im November 1913. — Personalnachrichten. — Handels Berichte. — Finanz-Berichte. — Patentbericht mitgeteilt vom Patentanwalt Ing. Stan. Ritter von Dzbański, Wien. — Betriebschronik.

WŁAŚNIE WYSZŁY:

NAJNOWSZE MAPY NAFTOWE

w skali 1:8640

TUSTANOWICE-BORYSŁAW, MRAŻNICA.

Cena za egzemplarz nieoprawiony K 5'—
 „ „ „ naklejony na płótno . . . „ 10'—

O P A K A.

Cena za egzemplarz nieoprawiony K 15'—
 „ „ „ naklejony na płótno . . . „ 20'—

Do nabycia u wydawcy

Stefana Korytko

Lwów, ul. Dąbrowskiego 1. 5.

SOEBEN ERSCIENEN:

DIE NEUESTEN NAPHTAKARTEN

im Massstabe 1:8640

Preis für das gewöhnliche Exemplar K 5'—
 „ „ „ auf Leinwand aufgezog. Exemplar „ 10'—

Preis für das gewöhnliche Exemplar K 15'—
 „ „ „ auf Leinwand aufgezog. Exemplar „ 20'—

Zu beziehen beim Herausgeber

Stefan Korytko

Lemberg, Dombrowskigasse Nro 5.

SKŁAD ARTYKUŁÓW TECHNICZNYCH

E. KLUGMAN

Tel. 126. • W BORYSŁAWIU. • Tel. 126.

PASY WIERTNICZE NAJLEPSZEJ JAKOŚCI : UBRANIA
 SZYBOWE : ŁĄCZNIKI : WENTYLE : INJEKTORY :
 MANOMETRY : WODOWSKAZY : LINY DRUCIANE
 I MANILOWE : NARZĘDZIA WIERTNICZE : OLEJE
 CYLINDROWE. MASZYNOWE, TOWOTT I ŁÓJ : WSZEL-
 KIE PRZYBORY DO ELEKTRYKI : MASZYNY PAROWE.
 DYNAMA FIRMY BARTELMUS I DONAT W BERNIE.

Ważne dla Pp. Kolegów.

Blankiety na profile szybowe, aprobowane i po-
 lecone przez c. k. Okręgowy Urząd Górniczy
 w Drohobyczu wydane przez P. Kol. Zygmunta
 Bittmara są do nabycia wyłącznie w naszej
 administracyi.

Blankiet składa się z czterech części.

Cena egzemplarza do głębokości 1700 Mtr. wynosi kor. 5.

REDAKCJA „ROPY“.

NAPHTAHAUS**Oskar Loewenherz & Cie in Borysław.**

Telegr.-Adr.: Loewenherz, Borysław. — Telephon Nr. 8.

Geschäftskreis: Kommerzielles u. Technisches
Bureau für Naphta u. Montan-Angelegenheiten.

Pod redakcją Dra BARTHA.
 Nakładem Związku Techników Wiertniczych w Borysławiu.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor JÓZEF LEWIECKI.
 C. i. k. nadworny dostawca A. H. Żupnik, drukarnia w Drohobyczu.